

40304-1 Natuurtoets

Sprok-Sterreschans-Heteren deeltraject Elden-Heteren Waterschap Rivierenland

31 januari 2025 - Public

Versiebeheer

Versie	Datum	Samenvatting wijzingen	Reden wijzigingen
0.1	20-12-2024	Conceptversie (90%)	
1.0	31-01-2025	Definitieve versie (100%)	Verwerking review WSRL

Goedkeuring

Naam	Functie	Versie	Datum akkoord	Handtekening
Edward van Os	Projectmanager	0.1	20-12-2024	
Edward van Os	Projectmanager	1.0	31-01-2025	

Contactpersoon

WVO
Specialist Ecologie

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
1.2	Leeswijzer	6
2	Projectbeschrijving	7
2.1	Ligging deeltraject Elden-Heteren	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen herinrichting	10
2.4	Afbakening effecten	11
3	Natura 2000-gebieden	12
3.1	Methode	12
3.2	Ligging	12
3.3	Aanwezigheid van kwalificerende natuurwaarden	14
3.3.1	Rijntakken	14
3.3.2	Veluwe	16
3.4	Effecten	16
3.5	Deelconclusie gebiedsbescherming	16
4	Aanwezigheid beschermde soorten	18
4.1	Methode	18
4.2	Aanwezigheid beschermde soorten	18
4.3	Effectbeschrijving	25
4.4	Toetsing	28
4.4.1	Beschermingscategorieën relevante soorten	28
4.4.2	Toetsing	28
4.5	Vervolgstappen	30
4.6	Deelconclusie soortbescherming	33
5	Provinciaal beschermde gebieden	34
5.1	Methode	34
5.2	Ligging	34
5.3	Aanwezigheid van wezenlijke waarden en kenmerken	36

5.4	Effecten	37
5.5	Vervolg	37
5.6	Deelconclusie	38
6	Conclusie en vervolgstappen	39
6.1	Natura 2000-gebieden	39
6.2	Beschermde soorten	39
6.3	Provinciaal beschermde gebieden	39
6.4	Cumulatie	39
 Bijlagen		
Bijlage A Wettelijk kader Natura 2000-gebieden en beschermde soorten		41
 Bijlage B Wettelijk kader Natuurnetwerk Nederland inclusief regels uit Omgevingsverordening Provincie Gelderland		51
 Colofon		59

1 Inleiding

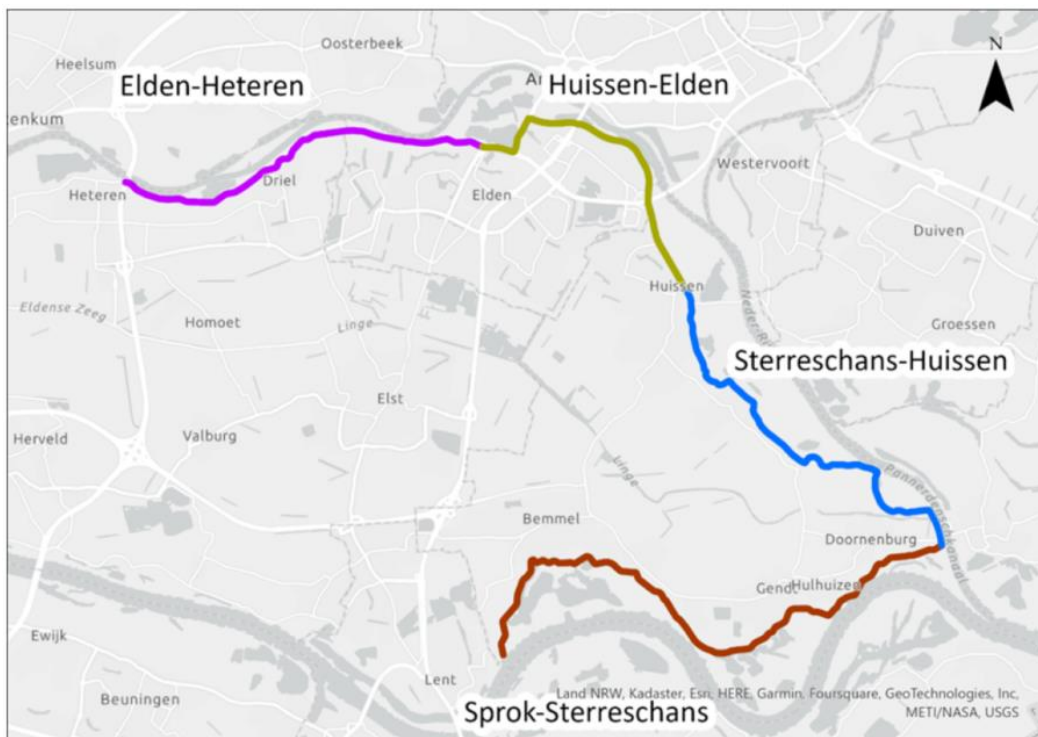
1.1 Aanleiding

Waterschap Rivierenland is gestart met de verkenning voor de dijkversterking van Sprok-Sterreschans-Heteren. Het project is een samenvoeging van de trajecten Sprok-Sterreschans (dijktraject 43-4 aan de noordzijde van de Waal) en Sterreschans-Heteren (dijktraject 43-3 aan de westzijde van het Pannerdensch Kanaal en de zuidzijde van de Nederrijn).

Het projectgebied ligt in de gemeenten Lingewaard, Arnhem en Overbetuwe in de provincie Gelderland. Het dijktracé sluit aan de zuidwestzijde aan op het dijkversterkingsproject Wolferen-Sprok en in de noordwestzijde op de Rijnbrug (A50) bij Heteren. In de verkenning en de daaropvolgende ontwerpfases, is het gehele dijktracé onderverdeeld in vier dijktrajecten (zie Figuur 1-1). Deze rapportage van de natuurtoets in het kader van Omgevingswet, onderdeel natuurwetgeving, gaat in op **deeltraject Elden-Heteren**¹.

Door de voorgenomen ingreep is mogelijk sprake van negatieve effecten op kwalificerende waarden van Natura 2000-gebieden, beschermde soorten of op wezenlijke kenmerken en waarden van provinciaal beschermde gebieden zoals het Gelders Natuurnetwerk (GNN), onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). In het kader van de Omgevingswet moeten de negatieve effecten beoordeeld worden aan de geldende regels.

In Bijlage A en Bijlage B staat de beschrijving van het wettelijk kader van de soort- en gebiedsbescherming. Het doel van deze natuurtoets bestaat uit het inzichtelijk maken van eventuele negatieve effecten op beschermde soorten en gebieden en benodigde vervolgstappen in het kader van de Omgevingswet.

Figuur 1-1: Projectgebied Sprok-Sterreschans-Heteren

¹ Onderdeel van de toetsing aan de natuurwetgeving betreft de cumulatietoetsing. Het is noodzakelijk de resultaten van de overige deelgebieden in de cumulatietoets op te nemen.

1.2 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het projectgebied in de huidige situatie opgenomen, evenals een projectbeschrijving. Hieruit volgt een korte afbakening van effecten met bijbehorende reikwijdte. In hoofdstuk 3 staat de beoordeling van de Natura 2000-gebieden opgenomen met daarin beschrijving van de methode en de beoordeling inclusief conclusie van de effecten op Natura 2000-gebieden. In hoofdstuk 4 staat de beoordeling van de soortbescherming opgenomen met daarin een beschrijving van de methode en de toetsing inclusief conclusie van de effecten op beschermde soorten. In hoofdstuk 5 staat de beoordeling van de provinciaal beschermde gebieden opgenomen met daarin een beschrijving van de methode en de toetsing inclusief conclusie van de effecten op provinciaal beschermde gebieden. Tot slot zijn in hoofdstuk 6 de conclusies en bijbehorende vervolgstappen van de verschillende onderdelen opgenomen.

In Bijlage A staat een beschrijving van het wettelijk kader van soort- en gebiedsbescherming. In Bijlage B staan de belangrijkste regels rondom het NNN en andere provinciaal beschermde gebieden uit de provinciale Omgevingsverordening van de provincie Gelderland (Geldend van 22-11-2024 t/m heden) opgenomen.

2 Projectbeschrijving

2.1 Ligging deeltraject Elden-Heteren

Het deeltraject Elden-Heteren loopt van het kruispunt Batavierenweg-Drielsedijk nabij Elden tot ter hoogte van de Rijnbrug A50 nabij Heteren in de provincie Gelderland (zie Figuur 2-1).

Figuur 2-1: Projectgebied deeltraject Elden-Heteren (paarse lijn). De nummers corresponderen met de drie locaties met impressiefoto's opgenomen in Figuur 2-2, Figuur 2-3 en Figuur 2-4.

2.2 Huidige situatie

Het projectgebied Elden-Heteren is een circa 8,5 kilometer lang dijktraject. Dit dijktraject ligt geheel buiten de bebouwde kom, waarbij de maximumsnelheid 60 km/u bedraagt. Op een drietal (bedrijfs)woningen na is alle bebouwing binnendijs gelegen.

Binnendijs grenst het projectgebied aan akkers, fruitboomgaarden, weilanden, kleine houtwallen, drie kolken, afwateringssloten en bebouwing zoals huizen en bedrijfspanden inclusief tuinen, een rioolwaterzuiveringslocatie, een poldergemaal en recreatievoorzieningen zoals sportvelden inclusief parkeerplaatsen. De vegetatie bestaat uit verschillende soorten boomsoorten zoals ruwe berk, eik *spec.*, populier *spec.*, wilg *spec.* en zwarte els, verschillende struweelsoorten zoals egelantier, meidoorn *spec.* en sleedoorn en diverse (kruidenrijke) graslanden.

Buitendijs grenst het projectgebied bij Elden aan het uiterwaardengebied Meinerswijk bestaande uit ruige graslanden, waterpartijen in de vorm van kleiputten en zandwinningen (Korevaar), moeras en ooibos. De vegetatie in uiterwaardengebied Meinerswijk bestaat hoofdzakelijk uit meidoornstruwelen met egelantier en enkele sleedoornstruwelen met kruiden in de ondergroei. Hier vindt jaarrond begrazing plaats door Konikpaarden. De andere buitendijkse delen bestaan afwisselend uit maisakkers, natuurlijke graslanden, productiegraslanden, houtwallen en een voormalige zandwinplas. Langs de oever zijn op diverse plaatsen kleine zandstranden aanwezig tussen de kribben. De vegetatie bestaat hoofdzakelijk uit wilgenbomen met rietruigten in de ondergroei en hoofdzakelijk lagere kruiden en grassen.

In Figuur 2-2, Figuur 2-3 en Figuur 2-4 zijn impressiefoto's van drie locaties uit het projectgebied opgenomen. De locaties zijn bij benadering in Figuur 2-1 weergegeven.

Figuur 2-2: Locatie 1 bij benadering in Figuur 2-1. Boven impressie van buitendijkse gebied Meinerswijk met nevengeul en ruigtestruweel. Onder lijnelementen met struweel en bomen (links) en kolk met rietruigte en enkele knotwilgen (rechts).

Figuur 2-3: Locatie 2 bij benadering in Figuur 2-1. Boven impressie van buitendijkse gebied met wilgenopstand rondom de voormalige zandwinplas, aangewezen Natura 2000 Vogelrichtlijngebied in een deel van de voormalige zandwinplas Korevaar, met daarnaast maisakkers. Onder impressie van binnendijkse gebied met fruitboomgaarden en bebouwing en woningen bij Driel.

Figuur 2-4: Locatie 3 bij benadering in Figuur 2-1. Impressie van deel van het projectgebied nabij de Rijnbrug bij Heteren. Boven en linksonder zijn voorbeelden van kruidenrijke ruigten met een rietkolk aan de binnendijkse zijde. Rechtsonder op de voorgrond de eentonige graslanden buitendijks met op de achtergrond kruidenrijke vegetatie en enkele zandstrandjes tussen de kribben.

2.3 Voorgenomen herinrichting

Voornemen

Het voornemen bestaat uit een dijkversterking, waarbij delen van de dijk binnen- en/of buitenwaarts versterkt worden. Doel van het voornemen is het waarborgen van de waterveiligheid in de regio voor de komende decennia.

Werkzaamheden

Het project bevindt zich in de verkenningsfase. Hierdoor zijn de locaties en de uitvoeringswijze van de werkzaamheden nog niet bekend. De volgende uitgangspunten worden gehanteerd voor het gehele traject wat betreft te verwachten werkzaamheden:

- Graafwerkzaamheden;
- Verwijderen vegetatie (bomen, struweel en graslanden);
- Grondtransport (grote aantallen rijbewegingen);
- Dempen van watergangen, sloten of plassen;
- Boor- en hijswerkzaamheden voor technische constructies;
- Asphaltwerkzaamheden.

Planning

De planning hoofdlijn bekend. De verkenningfase loopt tot medio 2027, waarna de planuitwerkingsfase loopt tot 2030. De uitvoering staat gepland vanaf 2030. Uitgangspunt voor de toetsing is dat de werkzaamheden jaarrond plaats kunnen vinden gedurende meerdere jaren.

2.4 Afbakening effecten

Op basis van de voorgenomen werkzaamheden zijn de volgende effecten op de reeds aanwezige beschermde soorten en gebieden te verwachten, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen tijdelijke effecten (gedurende de werkzaamheden) en permanente effecten (na realisatie).

Tijdelijke effecten:

- Verstoren van de flora en fauna door werklieden met materieel;
- Verlies van leefgebied van beschermde flora en fauna (standplaatsen en/of waardplanten, nest- en verblijfplaatsen en foerageergebied);
- Doden en/of verwonden aanwezige dieren;
- Toename stikstofdepositie op beschermde gebieden.

Permanente effecten:

- Verlies van leefgebied van beschermde flora en fauna (standplaatsen en/of waardplanten, nest- en verblijfplaatsen en foerageergebied);
- Oppervlakteverlies van beschermde gebieden door ruimtebeslag.

Reikwijdte beoordeling natuurtoets

Voor de reikwijdte van de effecten in deze natuurtoets is 500 meter gehanteerd. Bij een reikwijdte groter dan 500 meter is niet aantoonbaar of de effecten van het project significant zijn bovenop bestaande verstoringsbronnen in de omgeving. Uitzondering op de gehanteerde reikwijdte vormen de effecten als gevolg van stikstofdepositie. Hiervoor wordt standaard een reikwijdte van 25 kilometer gehanteerd.

3 Natura 2000-gebieden

3.1 Methode

Onder de Omgevingswet valt de bescherming van Natura 2000-gebieden. Het wettelijk kader is opgenomen in Bijlage A.

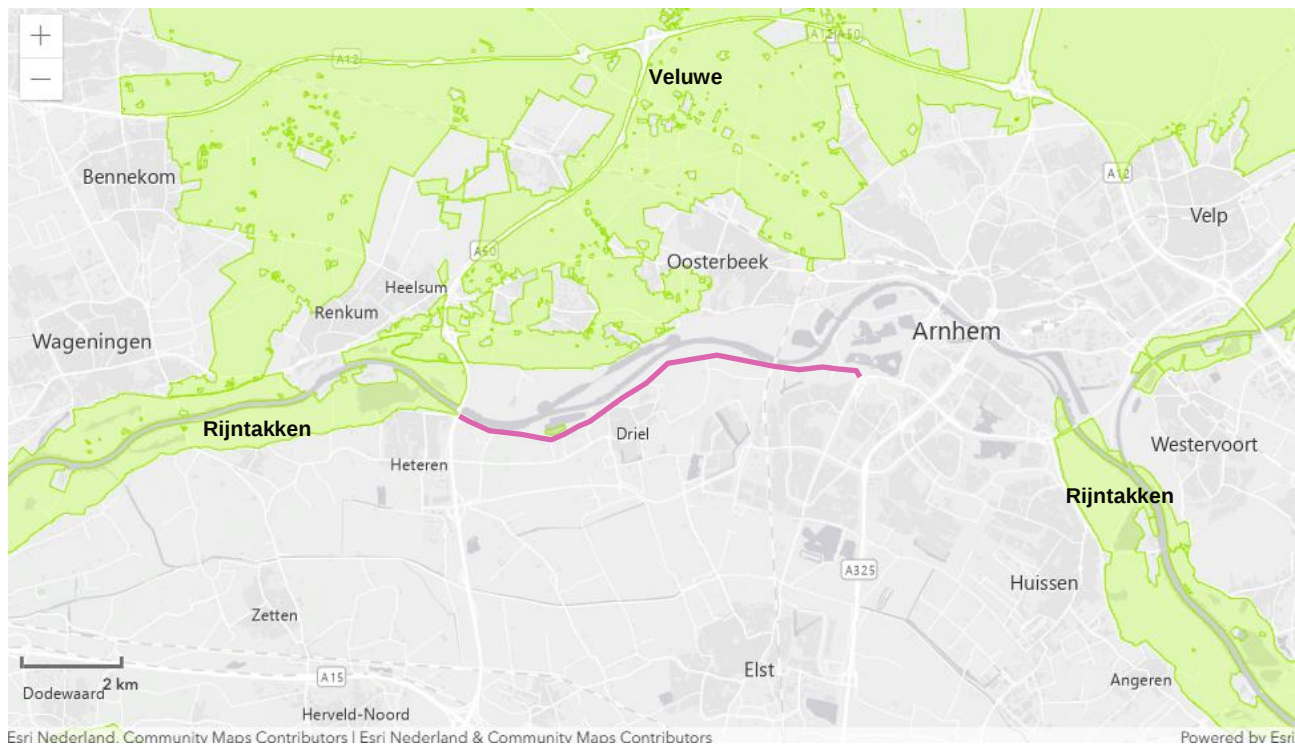
Op basis van de ligging van het projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden en daarnaast de aard van de ingreep is aan de hand van een bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van negatieve effecten op de kwalificerende natuurwaarden als gevolg van het voornemen. Binnen 500 meter afstand liggen de Natura 2000-gebieden Rijntakken en Veluwe (Habitat- en Vogelrichtlijngebieden). De habitatype van de Rijntakken liggen op meer dan 500 meter afstand, waardoor directe effecten alleen op Vogelrichtlijnsoorten mogelijk zijn. Het Natura 2000-gebied Veluwe ligt aan de overzijde van de Nederrijn. Door deze natuurlijke barrière zijn directe effecten op habitattypen op voorhand uitgesloten. De toetsing aan de Natura 2000-gebieden Rijntakken en Veluwe gaat enkel in op de Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten.

Voor de bureaustudie is gebruik gemaakt van de informatie www.natura2000.nl. Voor het bepalen van een mogelijk effect op kwalificerende Natura 2000-gebieden is gebruik gemaakt van de effectenindicator van Alterra. Hierbij is onderscheid gemaakt in directe effecten op nabijgelegen Natura 2000-gebieden en indirecte effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden op grotere afstand (maar binnen 25 km).

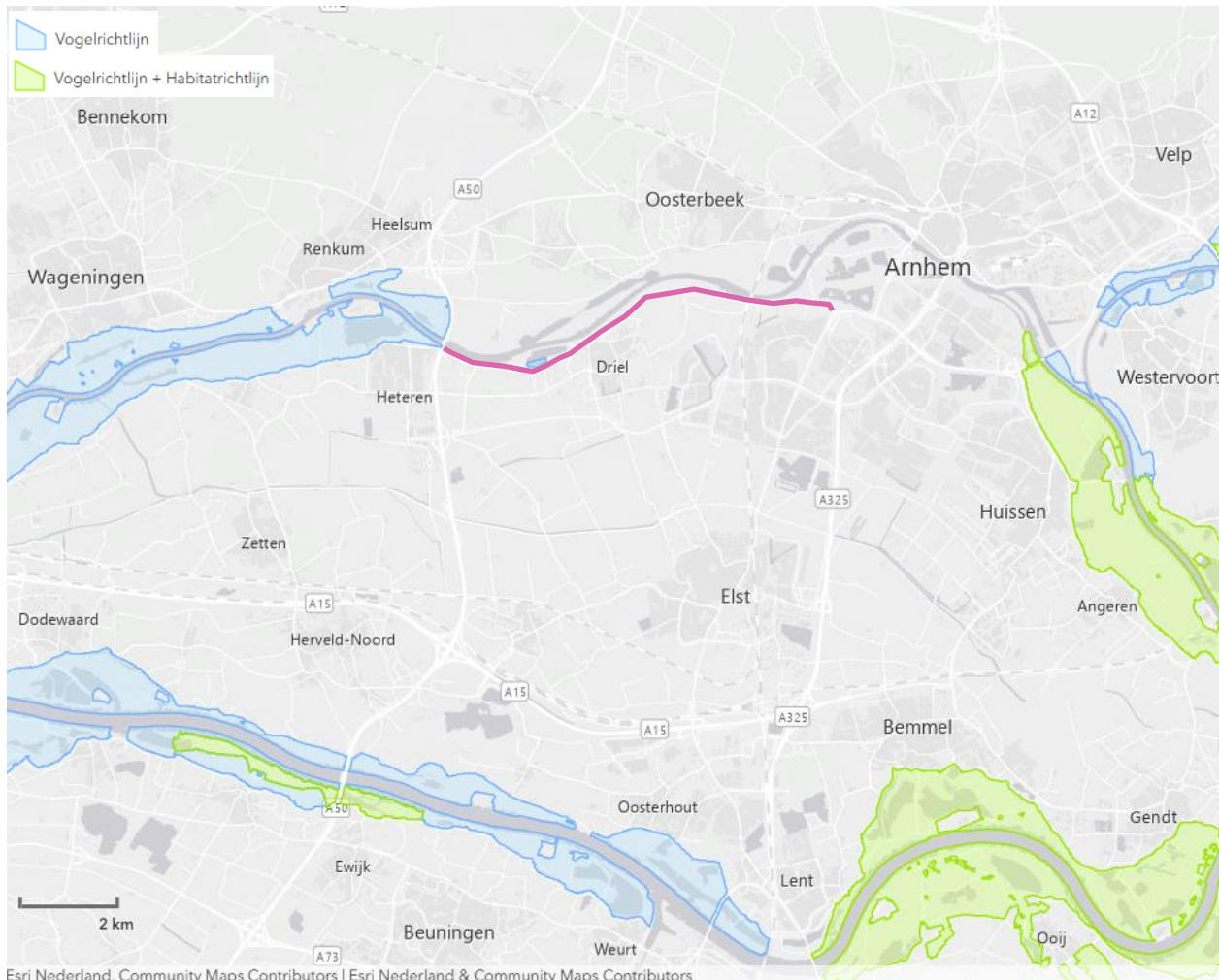
3.2 Ligging

In Figuur 3-1 staat de ligging van het projectgebied Elden-Heteren, ten opzichte van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Het Natura 2000-gebied Rijntakken grenst aan het projectgebied in de uiterwaarden van de Nederrijn tussen Heteren en Driel (deel van de plas Korevaar). Dit deel van het Natura 2000-gebied is aangewezen als Vogelrichtlijngebied (zie Figuur 3-2). De Habitatrichtlijngebieden liggen op meer dan 3,5 kilometer afstand van het deeltraject Elden-Heteren. Het Natura 2000-gebied Veluwe ligt op circa 500 meter aan de overzijde van de Nederrijn.

De Natura 2000-gebieden Binnenveld (12,7 km), Landgoederen Brummen (21,6 km), Kolland & Overlangbroek (22,7 km), De Bruuk (24 km) en Sint Jansberg (24,3 km) liggen op grote afstanden, maar binnen 25 kilometer afstand. Al deze Natura 2000-gebieden zijn gevoelig voor extra stikstofdepositie.

Figuur 3-1: Ligging van het projectgebied Elden-Heteren (roze lijn) ten opzichte van de nabijgelegen Natura 2000-gebieden Rijntakken en Veluwe. Bron: Natura2000.nl/gebieden

Figuur 3-2: Aanwezige beschermingscategorieën van het Natura 2000-gebied Rijntakken nabij het projectgebied Eiden-Heteren (roze lijn) Bron: Natura2000.nl.

3.3 Aanwezigheid van kwalificerende natuurwaarden

3.3.1 Rijntakken

Vanwege de afstand tot Habitatrichtlijngebied (> 500 meter) wordt niet ingegaan op de aangewezen habitattypen.

Habitatrichtlijnsoorten

Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen voor de volgende Habitatrichtlijnsoorten:

- H1095 Zeeprik
- H1099 Rivierprik
- H1102 Elft
- H1106 Zalm
- H1134 Bittervoorn
- H1145 Grote modderkruiper
- H1149 Kleine modderkruiper
- H1163 Rivierdonderpad
- H1166 Kamsalamander
- H1318 Meervleermuis
- H1337 Bever
- H1355 Otter

Voor zeeprik, rivierprik, elft en zalm is de Nederrijn als doortrekgebied van groot belang. Bittervoorn, grote modderkruiper, kamsalamander, kleine modderkruiper en rivierdonderpad komen voor in wateren met een

laagdynamisch karakter, zoals oude rivierarmen, wielen, plassen en jonge verlandingsstadia zowel buitendijks als binnendijks. De meervleermuis foerageert boven de grote open plassen in het gebied. Daarnaast vormen delen van de Rijntakken belangrijk paargebied voor de meervleermuis. Voor de bever en otter vormen de waterrijke gebieden in combinatie met struweel en bossen belangrijke leefgebieden. Delen van de Nederrijn vormen belangrijke kernpopulaties van de bever in het rivierengebied.

Vogelrichtlijnsoorten

Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen voor de volgende broedvogels:

- A004 Dodaars
- A017 Aalscholver
- A021 Roerdomp
- A022 Woudaap
- A119 Porseleinhoen
- A122 Kwartelkoning
- A153 Watersnip
- A197 Zwarte stern
- A229 IJsvogel
- A249 Oeverzwaluw
- A272 Blauwborst
- A298 Grote karekiet

Natura 2000-gebied Rijntakken is aangewezen voor de volgende niet-broedvogels:

- A005 Fuut
- A017 Aalscholver
- A037 Kleine zwaan
- A038 Wilde zwaan
- A041 Kolgans
- A043 Grauwe gans
- A045 Brandgans
- A048 Bergeend
- A050 Smient
- A051 Krakeend
- A052 Wintertaling
- A053 Wilde eend
- A054 Pijlstaart
- A056 Slobeend
- A059 Tafeleend
- A061 Kuifeend
- A068 Nonnetje
- A125 Meerkoet
- A130 Scholekster
- A140 Goudplevier
- A142 Kievit
- A151 Kempfaan
- A156 Grutto
- A160 Wulp
- A162 Tureluur
- A702 Toendrarietgans

Een deel van de plas Korevaar ligt op minder dan 50 meter van de bestaande dijkteen in de uiterwaarden tussen Driel en Heteren. Dit gebied is recentelijk aangewezen als Vogelrichtlijngebied als natuurcompensatie voor de aantasting van de slikken, zandbanken, oevers en moeras langs de noordoever van de Waal in het Vogelrichtlijngebied Waal, als gevolg van de aanleg van de tweede stadsbrug in de gemeente Nijmegen (Meeuwissen et al., 2008). Dit Vogelrichtlijngebied is (of wordt) ingericht als leefgebied voor kwartelkoning, maar kan ook door andere aangewezen watergebonden (niet-)broedvogels gebruikt worden.

3.3.2 Veluwe

Habitatrichtlijnsoorten

De Veluwe is aangewezen voor de volgende Habitatrichtlijnsoorten:

- H1042 Gevlekte witsnuitlibel
- H1083 Vliegend hert
- H1096 Beekprik
- H1163 Rivierdonderpad
- H1166 Kamsalamander
- H1318 Meervleermuis
- H1831 Drijvende waterweegbree

Gevlekte witsnuitlibel en drijvende waterweegbree komen in het Natura 2000-gebied voor in leemputten en heidevennen. Het vliegend hert komt hoofdzakelijk voor in het noorden van de Veluwe. Beekprik, rivierdonderpad en drijvende waterweegbree komen voor in de beekdalen in het oosten (rivierdonderpad tevens in het noordwestelijke deel) van de Veluwe. De kamsalamander komt verspreid over de Veluwe in kleinschalige landbouwenclaves voor. Voor de meervleermuis vormen de bunkers en kelders in het zuidelijke deel van de Veluwe belangrijke overwinteringsplaatsen. Al deze leefgebieden zijn afwezig in het zuidelijke deel van de Veluwe, omdat het dichtstbij gelegen deel, op 500 meter afstand van het projectgebied, bestaat uit eiken-beukenbossen (Ministerie van Economische Zaken, 2014).

Vogelrichtlijnsoorten

De Veluwe is aangewezen voor de volgende broedvogels (Vogelrichtlijn):

- A072 Wespandief
- A224 Nachtzwaluw
- A229 IJsvogel
- A233 Draaihal
- A236 Zwarte specht
- A246 Boomleeuwerik
- A255 Duinpieper
- A276 Roodborsttapuit
- A277 Tapuit
- A338 Grauwe klauwier

Van deze soorten zijn enkel wespandief en zwarte specht typische soorten van eiken-beukenbossen waaruit het dichtstbij gelegen deel van de Veluwe bestaat op 500 meter afstand van het projectgebied. Beide soorten zijn matig tot gemiddeld gevoelig voor verstoring (maximaal 300 meter afstand) (Krijgsveld et al., 2022; Ministerie van LNV, 2008).

3.4 Effecten

Voor de Vogelrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied Rijntakken zijn negatieve effecten van de dijkversterking niet uit te sluiten. Verschillende soorten (niet-)broedvogels, zoals aalscholver, roerdomp, kwartelkoning, wintertaling en meerkoet worden mogelijk verstoord door licht en geluid en door visuele verstoring als gevolg van de werkzaamheden nabij Korevaar. Nadere toetsing is noodzakelijk.

Voor de Vogelrichtlijnsoorten wespandief en zwarte specht, aangewezen in het Natura 2000-gebied Veluwe zijn negatieve effecten door de afstand tot het projectgebied uitgesloten. Nadere toetsing is niet noodzakelijk.

Bij de werkzaamheden valt een eenmalig effect van extra stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen en leefgebieden van soorten niet uit te sluiten.

3.5 Deelconclusie gebiedsbescherming

De geplande werkzaamheden leiden mogelijk tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Vanwege de ligging van het projectgebied (>500 meter) zijn directe effecten op habitattypen en habitatrichtlijnsoorten op voorhand uitgesloten. Voor de Vogelrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied Veluwe zijn negatieve effecten uit te sluiten op basis van de afstand tot het projectgebied. Voor de Vogelrichtlijnsoorten verschillende watergebonden (niet-)broedvogelsoorten binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken is het noodzakelijk om een meer uitgebreide

aanvullende toetsing in de vorm van een voortoets te doen. De toetsing bestaat uit het beoordelen van het Vogelrichtlijngebied in de uiterwaarden bij Driel op de soorten die gebruik kunnen maken van het compensatiegebied in Korevaar. Hieruit volgt dat mogelijk een nadere beoordeling en/of een vergunningsaanvraag moet worden gedaan.

Binnen 25 kilometer van het projectgebied liggen zeven Natura 2000-gebieden die gevoelig zijn voor stikstof. Bij de werkzaamheden valt een eenmalig effect van extra stikstofdepositie op habitattypen en leefgebieden van soorten, waarvoor een instandhoudingsdoelstelling geldt, niet uit te sluiten. Daarom dient een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden voor de aanlegfase. Indien sprake is van >0,00 mol depositie/ha/jaar op habitattypen en/of leefgebieden van soorten, dient een nadere ecologische beoordeling stikstof te worden uitgevoerd. Indien de aanleg volledig met materieel zonder stikstofemissie wordt uitgevoerd, is extra depositie in de aanlegfase uitgesloten en zijn vervolgstappen niet nodig.

4 **Aanwezigheid beschermde soorten**

4.1 **Methode**

Voor deze natuurtoets zijn een bureauonderzoek en een veldbezoek uitgevoerd. Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) van de periode 1 januari 2014 t/m 3 december 2024. Daarnaast is gebruik gemaakt van soortinformatie op de websites van de NDFF en verschillende kennisorganisaties.

Het veldbezoek is uitgevoerd op 4 december 2024 door een ecooloog werkzaam bij Arcadis. De omstandigheden tijdens het veldbezoek waren 3-6°C, windkracht 1 Bft. en geheel bewolkt (8/8). Het onderzoek bestond uit het uitvoeren van een habitatgeschiktheidsbeoordeling. Dit is een veldonderzoek waarbij op basis van de uitkomsten van het bureauonderzoek en de fysieke kenmerken van het projectgebied een indicatie wordt gegeven van het mogelijk voorkomen van beschermde plant- en diersoorten. Tijdens het veldbezoek is globaal geïnventariseerd of en welke soorten (mogelijk) in en om het gebied aanwezig zijn. Hierbij is aandacht besteed aan alle relevante soortgroepen en beoordeeld of mogelijke standplaatsen, verblijfplaatsen, voortplantingsplaatsen of leefgebieden binnen of in de directe omgeving van het ingreepgebied (kunnen) worden aangetast bij ontwikkelingen.

4.2 **Aanwezigheid beschermde soorten**

In Tabel 4-1 is per soortgroep weergegeven of en zo ja, welke beschermde soorten mogelijk voorkomen binnen het projectgebied, op basis van zowel het bureauonderzoek als veldbezoek.

Tabel 4-1: Voorkomen en functie leefgebied van beschermde soorten binnen het projectgebied per relevante soortgroep.

Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat
Flora
Bureauonderzoek Het projectgebied ligt in het verspreidingsgebied van blaasvaren, dreps, echte gamander, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, korensla, schubvaren, stijve wolfsmelk, tonghaarmuts, wilde averuit en zandwolfsmelk (Verspreidingsatlas). In het projectgebied en de directe omgeving zijn ook waarnemingen bekend van blaasvaren, grote leeuwenklauw, rood peperboompje en zandwolfsmelk (NDFF). De waarnemingen van blaasvaren zijn enkel bekend van één woning in Meinerswijk. De waarneming van de grote leeuwenklauw is in het talud van het zuiden van de Veluwe aan de overzijde van de Nederrijn. De waarneming van rood peperboompje is in een tuin in Driel en is het onduidelijk of dit een foutieve invoer betreft. De waarnemingen van zandwolfsmelk zijn alle in het spoortalud ten zuiden van de spoorbrug Oosterbeek gedaan.
Soortinformatie verspreidingsatlas.nl Blaasvaren: Groeit op beschaduwde plaatsen op vochtige, niet te voedselarme tot niet te voedselrijke, kalkrijke muren of rotsen, zelden op humeuze grond. Bekende groeiplaatsen zijn oude, vochtige muren (grachtmuren en kademuren), beschaduwde hellingen, rotsen, bossen (hellingbossen, loofbossen, hellingen langs holle wegen, op de voet van bomen en langs bosgreppels). Dreps: Groeit op zonnige, open plaatsen op matig droge, vrij kalkarme, matig voedselrijke, lichte grond (löss, leem en zavel). Bekende groeiplaatsen zijn akkers (wintergraanakkers en speltakkers), soms langs spoorwegen (spoorwegterreinen), braakliggende grond, wegranden (open plekken in bermen van grote verkeerswegen), ruigten, ruderaal plaatsen en stortterreinen. Echte gamander: Groeit op zonnige tot licht beschaduwde plaatsen op matig droge, matig voedselarme, meestal kalkrijke grond (stenige plaatsen, mergel en duinzand). Bekende groeiplaatsen zijn kalkgraslanden, kale, stenige plaatsen, bosranden en zeeduinen (struwelen). Groot spiegelklokje: Groeit op zonnige, open plaatsen op vochtige, matig voedselrijke, kalkrijke grond (zand, leem, zavel, lichte klei, löss en mergel). Bekende groeiplaatsen zijn akkers (graanakkers en braakliggende stoppelvelden), bermen en dijken (open plaatsen), braakliggende grond, als adventief nabij graansilo's (haventerreinen) en langs spoorwegen (spoorwegterreinen).

Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat

Grote leeuwenklauw: Groeit op zonnige, open plaatsen op vochtige tot vrij droge, goed gedraineerde, matig voedselrijke tot voedselrijke, kalkhoudende grond (lemig zand, löss, leem, zavel en klei). Bekende groeiplaatsen zijn bermen langs onverharde wegen (in de strook vlak langs de rijweg), akkers (graanakkers), waterkanten (rivieroeverwallen en sloothellingen), braakliggende grond, bij veevoerkuilen, dijken, tuinen en langs spoorwegen.

Kleine wolfsmelk: Groeit op zonnige, vrij warme, open plaatsen (pioniervegetatie) op vochtige, matig voedselrijke, kalkrijke, vaak kleiige, niet te sterk bemeste grond (leem, klei, mergel en löss). Bekende groeiplaatsen zijn omgewerkte grond, akkers (graan- en hakvruchtakkers en stoppelvelden), braakliggende grond, perken, bermen en dijken (padranden en open plekken) en langs spoorwegen (spoorbermen).

Kluwenklokje: Groeit op zonnige, soms licht beschaduwde plaatsen op matig droge tot vaak vochtige, matig voedselrijke, kalkhoudende en humushoudende grond (lemig zand, leem, zavel, mergel en stenige plaatsen). Bekende groeiplaatsen zijn bermen, kalkgrasland, iets ruderaal plaatsen, rivierdijken, zandige ruggen in uiterwaarden, bosranden, struwelen en soms in lichte bossen.

Korensla: Groeit op zonnige, open plaatsen op droge, matig voedselarme tot matig voedselrijke, kalkarme zandgrond. Bekende groeiplaatsen zijn akkers (graanakkers), moestuinen, bermen (open plaatsen), braakliggende grond, rozenperken, heide en waterkanten (zandstrandjes langs riviertjes).

Rood peperboompje: Groeit op half tot matig beschaduwde plaatsen op vochtige, matig voedselarme tot matig voedselrijke, humeuze, kalkrijke grond (zand, leem, mergel en stenige plaatsen). Bekende groeiplaatsen zijn kalkrijke loofbossen en struwelen (vooral op kalkhellingen).

Schubvaren: Groeit op zonnige tot halfbeschaduwde plaatsen op droge, kalkrijke, niet te voedselarme tot niet te voedselrijke muren en rotsen (vooral kalksteen). Bekende groeiplaatsen zijn oude muren, rotsen, spleten van stenen constructies en kalkstenen muurtjes langs begraafplaatsen en wegen.

Stijve wolfsmelk: Groeit op zonnige tot licht beschaduwde, open plaatsen op vochtige, matig voedselrijke, weinig of niet bemeste, kalkrijke grond (klei, mergel en stenige plaatsen). Bekende groeiplaatsen zijn akkers, bosranden (langs rivierdalbossen), heggen, kapvlakten, waterkanten (slootkanten), bermen en dijken.

Tonghaarmuts: *Orthotrichum rogeri* is vooral gevonden in vochtige, jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van Zomereik. Het betreft meestal slechts een enkel polletje op een enkele tak. Op zo'n tak wordt *O. rogeri* vaak na enkele jaren weer verdrongen door slaapmossen zoals *Hypnum cupressiforme*. Voor het voortbestaan van deze zeldzame pioniersoort is het dan ook van belang, dat nabij bestaande groeiplaatsen jonge bossen blijven voorkomen. Zo kan de soort zich over korte afstand hervestigen. Tonghaarmuts valt in het veld vooral op door de smalle tongvormige, droog gebogen bladen, het kale huikje en de pas vrij laat (mei-juni) rijpende sporenkapsels met fraai oranje exostoomtanden.

Wilde averuit: Groeit op zonnige, vrij open plaatsen op droge, voedselarme tot matig voedselrijke, kalkhoudende en min of meer humusarme zandgrond. Bekende groeiplaatsen zijn rivierduinen, dijken, langs spoorwegen, grasland, bermen (uiterwaarden), zeeduinen (bermen in de binnenduinen) en braakliggende grond.

Zandwolfsmelk: Groeit op zonnige, open plaatsen op droge, matig voedselarme, niet bemeste, kalkhoudende, grazige grond (rivierzand). Bekende groeiplaatsen zijn rivierdijken, rivierduinen, grasland (kalkgrasland), hellingen, bermen en langs spoorwegen (spoorbermen nabij de rivieren).

Veldbezoek

Blaasvaren: in het projectgebied zijn vochtige beschaduwde muren aanwezig in de bebouwing op of langs de dijken (bijvoorbeeld het poldergemaal). Andere geschikte groeiplaatsen zijn afwezig binnen het projectgebied.

Dreps, echte gamander, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, korensla, stijve wolfsmelk, wilde averuit en zandwolfsmelk: voor deze soorten vormen de braakliggende zandige locaties (zoals onder de Rijnbrug bij Heteren), zandstrandjes inclusief kribben en verharde dijkdelen potentiële groeiplaatsen. De dichtbegroeide (productie)graslanden, fruitboomgaarden en maisakkers vormen vanwege de dichte vegetatie of hoge voedselrijkdom geen geschikte groeiplaatsen.

Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat

Schubvaren: In het projectgebied ontbreken kalkrijke stenige groeiplaatsen. Groeiplaatsen zijn afwezig.

Rood peperboompje: In het projectgebied ontbreken kalkrijke loofbossen en struwelen. Groeiplaatsen zijn afwezig.

Tonghaarmuts: In het projectgebied zijn vochtige jonge wilgenopstanden aanwezig die een potentiële groeiplaats vormen voor tonghaarmuts.

Conclusie

Voor de soorten blaasvaren, dregs, echte gamander, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, korensla, stijve wolfsmelk, tonghaarmuts, wilde averuit en zandwolfsmelk zijn geschikte groeiplaatsen mogelijk aanwezig.

Voor de soorten schubvaren en rood peperboompje zijn geschikte groeiplaatsen binnen het projectgebied afwezig.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

Bureauonderzoek

In het projectgebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van onder andere blauwe reiger, boerenzwaluw, fuut, groene specht, kievit, slobbeend, spreeuw en winterkoning (NDFF).

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn onder andere ekster, gaai, merel en roodborst waargenomen. De verschillende vegetatiestructuren zijn geschikt voor het maken van nesten door ekster en winterkoning. Het projectgebied vormt geschikt leefgebied voor de categorie 2² soorten blauwe reiger, boerenzwaluw, boomklever, boomkruiper, groene specht, grote bonte specht, grutto, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, oeverzwaluw, raaf, spreeuw, torenvalk en tureluur. Als onderdeel van grotere uiterwaardengebieden of woonwijken zijn de functies niet essentieel, omdat er voldoende alternatief leefgebied in de omgeving aanwezig is om te vestigen.

Conclusie

Het projectgebied vormt geschikt leefgebied voor diverse broedvogels zonder jaarrond beschermd nest. Voor de diverse soorten van categorie 2 is het projectgebied geschikt, maar niet essentieel.

Broedvogels met jaarrond beschermd nest

Bureauonderzoek

In het projectgebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw (NDFF)

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn buizerd en grote gele kwikstaart waargenomen. De solitaire bomen, groepen bomen en houtwallen die verspreid over in en rondom het projectgebied aanwezig zijn, vormen geschikte broedlocaties voor de horstbroeders boomvalk, buizerd, havik, ransuil en sperwer. Voor roek is het projectgebied ongeschikt, omdat de groepen nesten waar de soort in kolonievorm in broedt afwezig zijn in of rondom het projectgebied. Het projectgebied vormt ook geen essentiële foerageerfunctie voor roek, omdat het projectgebied slechts een klein onderdeel vormt van groter uiterwaardengebied met geschikte foerageergebieden. Voor huismus, gierzwaluw, kerkuil, ooievaar en steenuil vormen de verschillende typen bebouwing (woningen, stallen en boerderijen) geschikte broedlocaties. De tuinen, struwelen, kruidenrijke graslanden en fruitboomgaarden in de nabijheid van bebouwing vormen het leefgebied van deze soorten. Uitzondering hierop is de gierzwaluw, omdat deze soort tot kilometers ver weg foerageert, heeft het leefgebied rondom de bebouwing geen essentiële functie. Voor de slechtvalk ontbreken hoge gebouwen en hoogspanningsmasten, waardoor geschikte nestlocaties afwezig zijn. Het projectgebied vormt ook geen essentiële foerageerfunctie voor slechtvalk, omdat het projectgebied slechts een klein onderdeel vormt van groter uiterwaardengebied met geschikte foerageergebieden. Voor grote gele kwikstaarten vormen stenige elementen en (stenige) rivieroeveren met dood hout of boomwortels geschikte broedlocaties. De oevers van de rivieren vormen het foerageergebied voor deze soort. Voor wespandief en zwarte wouw ontbreken grote oppervlakten oude bossen op zandgronden, waardoor leefgebied van deze soorten uitgesloten is.

Conclusie

² De Provincie Gelderland hanteert een andere categorie indeling voor broedvogels met jaarrond beschermde status: Categorie 1: Jaarrond beschermd nest. Categorie 2: Jaarrond beschermd nest, tenzij is aangetoond dat er voor de betreffende soort voldoende alternatieve leefomgeving in de omgeving aanwezig is om zich te kunnen vestigen.

Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat

Voor de soorten boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, sperwer en steenuil zijn geschikte broedlocaties mogelijk aanwezig in of nabij het projectgebied. Voor al deze soorten, m.u.v. gierzwaluw, heeft het projectgebied ook mogelijk een essentiële functie als foerageergebied rondom de broedlocaties.

Voor roek, slechtvalk, wespandief en zwarte wouw heeft het projectgebied geen essentiële functies.

Grondgebonden zoogdieren

Bureauonderzoek

Het projectgebied ligt in het verspreidingsgebied van aarmuis, bever, boomarter, bosmuis, bosspitsmuis, bunzing, damhert, das, dwergmuis, edelhert, eekhoorn, egel, haas, hermelijn, huismus, huisspitsmuis, konijn, mol, otter, ree, rosse woelmuis, steenarter, veldmuis, vos en wezel (Verspreidingsatlas). In het projectgebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van bever, boomarter, bosmuis, bunzing, das, dwergmuis, eekhoorn, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, steenarter, veldmuis, vos en wezel (NDFF).

Soortinformatie zoogdiervereeniging.nl

Bever: De bever komt voornamelijk in waterrijke gebieden met broekbossen met wilgen en zwarte els voor. De bever bouwt met om geknaagd of dood hout burchten en/of graaft holen in taluds voor verschillende verblijffuncties. Naast houtachtige gewassen worden ook gewassen zoals maïs gegeten.

Bruine rat en muizensoorten: De bruine rat en muizensoorten kunnen in alle terreintypen zoals graslanden, heiden en bossen voorkomen.

Boomarter: De boomarter komt voornamelijk voor in bosgebieden en heeft verblijfplaatsen in holen, oude dassenburchten en boomholtes.

Kleine arterachtigen (bunzing, hermelijn, wezel): Kleine arterachtigen komen voor in allerlei soorten leefgebieden als er maar voldoende dekking aanwezig is bijvoorbeeld in de vorm van houtwallen, takkenrillen, takkenhopen, greppels en sloten.

Das: De das heeft een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Ook open terreinen zijn geschikte leefgebieden. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed een burcht kunnen graven met een grondwaterstand van tenminste 1,5 meter onder het maaiveld.

Damhert, edelhert en ree: Deze hertachtigen leven voornamelijk in en rondom bossen en grazen tijdens de schemer in kruidenrijke graslanden. In de herfst en winter eten ze ook zaden, vruchten en noten en bast van bomen.

Eekhoorn: Eekhoorns komen voor in bossen en bij voorkeur ouder bos. Ze bouwen nesten in bomen of gebruiken oude boomholten, oude kraaien- of eksternesten of grote nestkasten als verblijfplaats.

Haas: Haas heeft een voorkeur voor kleinschalig gras- en bouwland, open veld als akkers en weilanden, maar komt ook voor in open bos, heide en kwelders. Hazen maken legers (ondiepe uithollingen) in bosranden, windkeringen, ruigtezomen en onder heggen. Ook in hoog gras of tussen de kluiten van een geploegde akker komen hazenlegers voor.

Konijn: Konijnen geven de voorkeur aan halfopen landschappen zoals perken, tuinen en bosranden en mijden open polderlandschap en vochtige terreinen zoals moeras, veen of zware klei. Konijnen graven holen in bij voorkeur zandige bodems.

Mol: Mollen leven vrijwel permanent ondergronds in een zelfgegraven netwerk van gangen in graslanden en landbouwgebieden.

Otter: De otter is gespecialiseerd in waterrijke omgeving, waarin de soort verblijft in oever en hoofdzakelijk foerageren in het water.

Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat

Steenmarter: De steenmarter gebruikt boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, oude dassen- en vossenholen, schuren, daken en spouwmuren van gebouwen als verblijfplaats.

Vos: Vossen kunnen in alle landschappen voorkomen en gebruiken holen (ook dassenburchten) als verblijfplaats.

Veldbezoek

De verschillende vegetatiestructuren vormen geschikte verblijfplaatsen en foerageergebieden voor aardmuis, bosmuis, bosspitsmuis, bunzing, das, dwergmuis, eekhoorn, egel, haas, hermelijn, huismuis, huisspitsmuis, konijn, mol, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos en wezel. De oeverdelen van de Nederrijn en Meinerswijk vormen geschikt verblijfplaatsen voor de bever en de otter. De wateren in de directe omgeving hiervan vormen potentieel foerageergebied voor deze soorten.

Voor boommarter, damhert, edelhert en ree is het areaal bos te klein, waardoor verblijfplaatsen binnen het projectgebied uitgesloten zijn. Incidenteel foerageren is niet uit te sluiten. Dit betreft geen essentiële functie voor deze soorten, omdat voldoende alternatief leefgebied in de omgeving aanwezig is.

Conclusie

Voor de soorten aardmuis, bever, bosmuis, bosspitsmuis, bunzing, das, dwergmuis, eekhoorn, egel, haas, hermelijn, huismuis, huisspitsmuis, konijn, mol, otter, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos en wezel zijn geschikte verblijfplaatsen mogelijk aanwezig in of nabij het projectgebied. Voor al deze soorten vormt het projectgebied ook mogelijk een essentiële functie als foerageergebied rondom de verblijfplaatsen.

Voor boommarter, damhert, edelhert en ree vormt het projectgebied geen essentiële functies.

Vleermuizen

Bureauonderzoek

Het projectgebied ligt in het verspreidingsgebied van bosvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (Verspreidingsatlas). Voor de bosvleermuis en franjestaart komt de verspreiding door de ligging van het zuidelijke deel van de Veluwe en de Nederrijn in hetzelfde atlasblok. Beide soorten zijn soorten van bosrijke gebieden op zandgronden. Deze soorten worden verder niet meegenomen. In het projectgebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van bosvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (NDFF).

Van deze soorten verblijven de volgende soorten in gebouwen: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis.

Van deze soorten verblijven de volgende soorten in bomen: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Veldbezoek

Binnen het projectgebied zijn geschikte gebouwen en bomen aanwezig waarin verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig kunnen zijn. Daarnaast vormen diverse lijnvormige elementen mogelijk vliegroutes voor vleermuizen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. De vegetatiestructuren en waterelementen vormen mogelijk essentieel foerageergebied voor vleermuizen met verblijfplaatsen in de directe omgeving.

Conclusie

Voor de soorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis zijn geschikte verblijfplaatsen (mogelijk met essentieel foerageergebieden in de directe omgeving) en essentiële vliegroutes aanwezig in of nabij het projectgebied.

Reptielen

Bureauonderzoek

Het projectgebied ligt in het verspreidingsgebied van gladde slang, hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang en zandhagedis (Verspreidingsatlas). Dit komt door de ligging van het zuidelijke deel van de Veluwe en de Nederrijn in hetzelfde atlasblok. Enkel de ringslang komt binnen de eerste kilometers aan beide zijden van de Nederrijn voor. De overige reptielensoorten worden verder niet meegenomen. In het projectgebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van ringslang (NDFF).

[Soortinformatie ravon.nl](http://Soortinformatie.ravon.nl)

Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat

Ringslang: De leefgebieden van de ringslang liggen veelal op zandgronden en op de overgangen van zandgrond naar veen- en kleigronden. De ringslang legt eieren in composthopen, bladhopen, mestvaalten en andere hopen van organisch materiaal.

Veldbezoek

De verschillende vegetatiestructuren van ruigten, kruidenrijk grasland en waterelementen bieden geschikt leefgebied voor de ringslang. Locaties waar organisch materiaal over meerdere jaren kan ophopen vormen geschikte voortplantingslocaties. Daarnaast bieden de bosranden, struwelen en ruigten geschikte (winter)verblijfplaatsen. De verschillende watertypen en kruidenrijke graslanden bieden geschikt foerageergebieden voor de ringslang.

Conclusie

Voor de ringslang zijn geschikte voortplantingslocaties, (winter)verblijfplaatsen en foerageergebieden aanwezig in of nabij het projectgebied.

Amfibieën
Bureauonderzoek

Het projectgebied ligt in het verspreidingsgebied van alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kamsalamander, kleine watersalamander, poelkikker en rugstreeppad (Verspreidingsatlas). In het projectgebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikkercomplex, kamsalamander, kleine watersalamander, poelkikker en rugstreeppad (NDFF).

De verspreiding van alpenwatersalamander komt door de ligging van het zuidelijke deel van de Veluwe en de Nederrijn in hetzelfde atlasblok. Aan de zuidrand van de Veluwe zijn meerdere waarnemingen bekend. De waarneming van de alpenwatersalamander aan de zijde van de Nederrijn betreft één enkele waarneming uit 2015 op een boerenerf ten zuidwesten van Driel. Gezien het ontbreken van meerdere of recentere waarnemingen in het gehele gebied tussen de Nederrijn, Waal en Amsterdam-Rijnkanaal, is er een sterk vermoeden dat dit een foutieve determinatie betreft. Bovendien ligt het natuurlijke verspreidingsgebied van de alpenwatersalamander op de hoge zandgronden ten zuiden van het rivierengebied. Op basis hiervan wordt de soort uitgesloten binnen het projectgebied en niet verder besproken.

Soortinformatie raven.nl

Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander

De soorten bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander zijn algemene soorten met weinige eisen aan de voortplantingsplaats en landbiotoop. Deze soorten komen daarom verspreid door heel Nederland voor zolang er water, (kruidenrijk) grasland en/of bossen bij elkaar in de omgeving aanwezig zijn.

Kamsalamander

De kamsalamander komt voor in bossen, houtwallen, struweel in combinatie met kleinschaligheid in de directe omgeving van het voortplantingswater. Ze komen voor langs rivieren, in beekdalen en op landgoederen waar ze leven in een verscheidenheid aan typen visvrije wateren. Op de zandgronden en in beekdalen leeft de kamsalamander in poelen, vijvers, matig voedselrijke (mesotrofe) vennen en in leemputten. In het rivierengebied komt de soort voor in zelden overstromende (laagdynamische) strangen, kleiputten en kolken.

Poelkikker

De poelkikker heeft een duidelijke voorkeur voor de landschapstypen heide en hoogveen. Ook wordt de soort gemeld uit halfnatuurlijke graslanden, agrarisch gebied en laagveen. De poelkikker komt vooral voor in oligotrofe tot mesotrofe wateren op de pleistocene zandgronden. De voorkeur lijkt uit te gaan naar vennen in bos en hei en wateren in hoogvenen. De poelkikker komt vooral tot voortplanting in vennen en hoogveenputten en daarnaast in andere kleine wateren, rivierbegeleidende wateren, veedrinkpoelen en sloten.

Rugstreeppad

De rugstreeppad komt voor op zandige gebieden met een natuurlijk of door de mens veroorzaakt pionierskarakter zoals duinen, stuifzanden, heidegebieden, zandbanken in overstromingsgebieden, industrieterreinen, militair oefenterrein en zandgroeves. De soort graaft zich overdag in of schuilt onder stenen of planken of andere objecten. De rugstreeppad overwintert op het land ingegraven in de grond. Het is een pionierssoort en kan tot kilometers van het water wegtrekken. De voortplanting vindt plaats in ondiepe bij voorkeur geheel vegetatieloze, meestal tijdelijke, watertjes.

Veldbezoek

Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat

In het projectgebied zijn geschikte wateren zoals poelen, sloten, kolken en laagten met tijdelijke wateren aanwezig die voortplantingswateren voor alle amfibieën kunnen vormen. Kanttekening daarbij is dat voor kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad de wateren beperkt vis mogen bevatten (vanwege predatie). Twee van de drie kolken zijn van dermate omvang dat de aanwezigheid van meer en grotere vissen verwacht kan worden. Echter ontbreken hiervoor waarnemingen. De houtwallen, struweelhagen en kruidenrijke graslanden vormen geschikt landbiotoop voor de verschillende amfibieënsoorten. Dit type vegetatiestructuren binnen 500 meter van potentiële voortplantingswateren vormen essentieel landbiotoop.

Conclusie

Voor de bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kamsalamander, kleine watersalamander, poelkikker en rugstreeppad zijn geschikte voortplantingswateren en landbiotoop aanwezig in of nabij het projectgebied.

Vissen

Bureauonderzoek

Het projectgebied ligt in het verspreidingsgebied van grote modderkruiper (Verspreidingsatlas). In het projectgebied en de directe omgeving zijn geen waarnemingen bekend van beschermde vissen (NDFF).

Soortinformatie ravn.nl

De grote modderkruiper prefereert ondiepe wateren met een dikke modderlaag en een uitbundige waterplantengroei. Grote modderkruiper houdt zich overdag verscholen en voedt zich 's nachts met kleine ongewervelden zoals wormen, watervlooien, muggenlarven, waterpissenbedden en kreeftjes. De voortplanting vindt plaats van april tot juni in ondiepere warme delen van het water met waterplanten, overhangende takken of andere vormen van structuur. De juveniele dieren groeien verder op in ondiepe plantenrijke oeverzones. De soort komt in Nederland voor in verlandende wateren in laag dynamische overstromingsvlakten en moerasgebieden.

Veldbezoek

In het projectgebied zijn geschikte wateren zoals poelen, kolken en sloten aanwezig die leefgebied voor grote modderkruiper kunnen vormen. Daarbij is het van belang dat de wateren in beperkte mate andere soorten vis mogen bevatten. Twee van de drie kolken zijn van dermate omvang dat de aanwezigheid van meer en grotere vissen verwacht kan worden. Echter ontbreken hiervoor waarnemingen.

Conclusie

Voor de grote modderkruiper zijn geschikte leefgebieden aanwezig in of nabij het projectgebied.

Overige soorten

Bureauonderzoek

Het projectgebied ligt in het verspreidingsgebied van grote vos, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, rivierrombout, sleedoorpage en teunisbloempijlstaart (Verspreidingsatlas). De verspreiding van kleine ijsvogelvlinder komt door de ligging van het zuidelijke deel van de Veluwe en de Nederij in hetzelfde atlasblok. Aan de zuidrand van de Veluwe zijn meerdere waarnemingen bekend. De soort leeft in bosranden met wilde kamperfoelie op zandgronden. Deze soort wordt verder niet meegenomen. In het projectgebied en de directe omgeving zijn waarnemingen bekend van grote vos, grote weerschijnvlinder, rivierrombout, sleedoorpage en teunisbloempijlstaart (NDFF).

Soortinformatie vlinderstichting.nl en eis-nederland.nl

Grote vos: De grote vos leeft in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Als waardplant maakt de grote vos gebruik van grote vrijstaande bomen als iep, zoete kers en sommige wilgensoorten. Holle bomen en stapels hout worden gebruikt als overwinterplaats.

Grote weerschijnvlinder: De grote weerschijnvlinder leeft in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De waardplanten van de vlinder zijn met name boswilg en soms grauwe wilg. De waardplanten staan op vochtige delen in open delen, langs bospaden of open plekken in het bos. De waardplanten zijn vaak de jongere planten in de struweellaag.

Aanwezigheid beschermde soorten / geschiktheid habitat

Rivierrombout: In Nederland wordt de rivierrombout vooral langs grote rivieren aangetroffen. Het larvenhabitat bestaat uit zandige substraten in ondiepe, onbegroeide, stromingsluwe riviertrajecten. In de genormaliseerde rivieren worden dergelijke larvenhabitat voornamelijk tussen kribben aangetroffen. Waar zich achter de stromingsluwe delen van de kribben zand ophoopt ontstaan strandjes waar de meeste larvenhuidjes worden gevonden. Over de levenscyclus van de rivierrombout is nog maar weinig bekend. De vermoedens zijn dat het ei overwintert en in juni-juli uitkomt. De ontwikkeling van de larve kan 3 tot 4 jaar duren. Uitsluitijd eind mei tot half augustus. De larvenhuidjes zijn in de regel te vinden horizontaal op zandstrandjes tot soms tientallen meters van de waterlijn; ook zijn ze wel te vinden verticaal tegen stenen of plantenmateriaal. Los gespoelde huidjes kun je vinden in de aanspoelzone.

Sleedoornpage: De sleedoornpage leeft in sleedoornstruwelen, houtwallen en bosranden. Ook komt de soort steeds meer voor in tuinen en parken in stedelijk gebied. De waardplant van de soort is de sleedoorn en enkele andere gecultiveerde *Prunus*-soorten waaronder de pruim.

Teunisbloempijlstaart: De teunisbloempijlstaart leeft op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen zoals uiterwaarden en ruderaal, braakliggende terreinen. De waardplant van teunisbloempijlstaart is met name teunisbloem, maar ook wel wilgenroosje, basterdwederik en kattenstaart.

Veldbezoek

De houtwallen en struwelen met wilgen en sleedoorn in het projectgebied vormen geschikte voortplantingslocaties voor grote vos, grote weerschijnvlinder en sleedoornpage. De zandstrandjes vormen geschikte locaties voor uitsluitende larven van de rivierrombout. De ruige graslanden vormen potentiële groeiplaatsen voor de waardplanten van de teunisbloempijlstaart. De binnendijs gelegen houtwallen vormen mogelijk geschikt leefgebied voor de kleine ijsvogelvlinder. Dit is afhankelijk van de aanwezigheid van de waardplant wilde kamperfoelie in de bosranden. Op delen waarvoor betredingstoestemming was, is geen wilde kamperfoelie waargenomen.

Conclusie

Voor de grote vos, grote weerschijnvlinder, rivierrombout, sleedoornpage en teunisbloempijlstaart zijn geschikte voortplantingslocaties (mogelijk) aanwezig in of nabij het projectgebied.

4.3 Effectbeschrijving

In Tabel 4-2 is per soortgroep voor de (mogelijk) aanwezige soorten, op basis van de afbakening van effecten een beschrijving gegeven van mogelijke effecten als gevolg van het voornemen zoals beschreven in hoofdstuk 2.4.

Tabel 4-2: Mogelijke effecten per soortgroep als gevolg van werkzaamheden.

Mogelijke effecten		Toetsing vereist?
Flora <i>Blaasvaren, dregs, echte gamander, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, korensla, stijve wolfsmelk, wilde averuit en zandwolfsmelk</i>		
Tijdens werkzaamheden <i>Groeiplaatsen en individuele planten</i> Bij het verwijderen van de vegetatie, het uitvoeren van graafwerkzaamheden en werkzaamheden aan vochtige stenen muren kunnen planten worden ontworteld en groeiplaatsen ongeschikt raken.		Groeiplaatsen en individuele planten: Ja
Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.		
Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest		
Tijdens werkzaamheden <i>Nesten</i> Bij het kappen van de bomen in het broedseizoen kunnen nesten en eieren worden beschadigd/vernield en kunnen individuen worden verwond/gedood. Ook vindt verstoring plaats in de vorm van aanwezigheid van werklieden.		Nesten: Ja Foerageergebied: Nee

Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Foerageergebied Bij de werkzaamheden gaat foerageergebied (tijdelijk) verloren. In de omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig, zoals verder langs de uiterwaarden, aan de overzijde van de Nederrijn en verder binnendijs. Hierdoor zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden. Een negatief effect door het verlies van foerageergebied is uitgesloten. Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.	
Broedvogels met jaarrond beschermd nest <i>Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, sperwer en steenuil</i>	
Tijdens werkzaamheden <i>Nesten</i> Bij het kappen van de bomen en struweel, verwijderen van nestpalen en -kasten en graafwerkzaamheden nabij gebouwen kunnen nesten en eieren worden beschadigd/vernielt en kunnen individuen worden verwond/gedood. Ook vindt verstoring plaats in de vorm van licht, trilling en geluid. Foerageer-/jachtgebied Bij de werkzaamheden gaat foerageer-/jachtgebied (tijdelijk) verloren. In de omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig, zoals verder langs de uiterwaarden, aan de overzijde van de Nederrijn en verder binnendijs. Hierdoor zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden. Een negatief effect door het verlies van foerageergebied wordt uitgesloten. Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.	Nesten: Ja Foerageer-/jachtgebied: Nee
Grondgebonden zoogdieren <i>Aardmuis, bever, bosmuis, bosspitsmuis, bunzing, das, dwergmuis, eekhoorn, egel, haas, hermelijn, huismus, huisspitsmuis, konijn, mol, otter, rosse woelmuis, steenmarter, veldmuis, vos en wezel</i>	
Tijdens werkzaamheden <i>Aanwezigheid individuen en verblijfplaatsen</i> Het kappen van bomen en struweel, rijbewegingen van zwaar materieel en graafwerkzaamheden leiden mogelijk tot het verwonden en doden van individuen en het beschadigen en vernielen van verblijfplaatsen. Foerageergebied Bij de werkzaamheden gaat foerageergebied (tijdelijk) verloren. In de omgeving zijn voldoende alternatieven aanwezig, zoals verder langs de uiterwaarden, aan de overzijde van de Nederrijn en verder binnendijs. Hierdoor zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden. Een negatief effect door het verlies van foerageergebied is uitgesloten. Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.	Aanwezigheid individuen en verblijfplaatsen: Ja Foerageergebied: Nee
Vleermuizen <i>Gebouwbewonende soorten: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis</i> <i>Boombewonende soorten: gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis</i>	
Tijdens werkzaamheden <i>Aanwezigheid individuen en verblijfplaatsen</i> Het kappen van bomen leidt mogelijk tot het verwonden en doden van individuen en het beschadigen en vernielen van verblijfplaatsen van boombewonende soorten. Het slopen van en/of trillingen nabij gebouwen kan resulteren in het verwonden en doden van individuen en het beschadigen en vernielen van verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten.	Verblijfplaatsen: Ja Vliegroute: Ja Foerageergebied: Ja

Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Vliegrouete Bij het kappen van bomen in lijnvormige structuren kunnen vliegrouete tussen de verblijfplaatsen (binnendijs) en de foerageergebieden in de uiterwaarden worden aangetast. Foerageergebied Bij de werkzaamheden gaat foerageergebied (tijdelijk) verloren. Voor de meeste locaties zijn in de omgeving voldoende alternatieven aanwezig, zoals verder langs de uiterwaarden, aan de overzijde van de Nederrijn en verder binnendijs. Hierdoor zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden. Een negatief effect door het verlies van foerageergebied is voor deze locaties uitgesloten. Indien verblijfplaatsen aanwezig zijn op locaties met beperkt hoeveelheid foerageergebied in de directe omgeving, waarvan de individuen uit de verblijfplaats sterk afhankelijk zijn, kan het verwijderen van deze foerageergebieden leiden tot het ongeschikt raken van verblijfplaatsen. Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.	
Reptielen <i>Ringslang</i>	
Tijdens werkzaamheden <i>Aanwezigheid individuen en verblijf- en voortplantingsplaatsen</i> Rijbewegingen van zwaar materieel, het dempen van wateren en verwijderen van vegetaties leiden mogelijk tot het verwonden en doden van individuen en vernielen/beschadigen van verblijf- en voortplantingsplaatsen. Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.	Aanwezigheid individuen en verblijf- en voortplantingsplaatsen: Ja
Amfibieën <i>Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kamsalamander, kleine watersalamander, poelkikker en rugstreeppad</i>	
Tijdens werkzaamheden <i>Aanwezigheid individuen en verblijf- en voortplantingsplaatsen</i> Rijbewegingen van zwaar materieel, het dempen van wateren en verwijderen van vegetaties leiden mogelijk tot het verwonden en doden van individuen en vernielen/beschadigen van verblijf- en voortplantingsplaatsen. Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.	Aanwezigheid individuen en verblijf- en voortplantingsplaatsen: Ja
Vissen <i>Grote modderkruiper</i>	
Tijdens werkzaamheden <i>Aanwezigheid individuen en verlies leefgebied</i> Het dempen van wateren kan leiden tot het doden van individuen en ongeschikt raken van het leefgebied. Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.	Aanwezigheid individuen en verlies leefgebied: Ja
Overige soorten <i>Grote vos, grote weerschijnvlinder, rivierrombout, sleedoornpage en teunisbloempijlstaart</i>	

Mogelijke effecten	Toetsing vereist?
Tijdens uitvoer werkzaamheden Aanwezigheid individuen Bij het verwijderen van bomen en waardplanten, door rijbewegingen met zwaar materiaal en graafwerkzaamheden kunnen individuen gedood worden. Voortplantings- en overwinteringsplaatsen Bij rijbewegingen met zwaar materieel, het plaggen van de grond en het kappen van bomen gaan mogelijk voortplantings- en/of overwinteringsplaatsen verloren. Na werkzaamheden Na afronding van de werkzaamheden zijn effecten uitgesloten.	Aanwezigheid individuen: Ja Voortplantings- en/of overwinteringsplaatsen: Ja

4.4 Toetsing

4.4.1 Beschermingscategorieën relevante soorten

In Tabel 4-3 is per soort opgenomen tot welke beschermingscategorie deze behoort:

Tabel 4-3: Beschermingscategorie van de relevante soorten.

Beschermingscategorie	Soort/soortgroep
Vogelrichtlijnsoorten	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil,
Habitatrichtlijnsoorten	Bever, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kamsalamander, laatvlieger, meervleermuis, otter, poelkikker, rivierrombout, rosse vleermuis, rugstreeppad, ruige dwergvleermuis, teunisbloempijlstaart, tonghaarmuts en watervleermuis
Andere soorten zonder vrijstelling	Blaasvaren, bunzing, das, dreps, echte gamander, eekhoorn, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, grote modderkruiper, grote vos, grote weerschijnvlinder, hermelijn, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, korensla, sleedoornpage, steenmarter, stijve wolfsmelk, wezel, wilde averuit en zandwolfsmelk
Andere soorten met vrijstelling	Aardmuis, bastaardkikker, bosmuis, bosspitsmuis, bruine kikker, dwergmuis, egel, gewone pad, haas, huismus, huisspitsmuis, kleine watersalamander, konijn, mol, rosse woelmuis, veldmuis en vos

Voor de provincie Gelderland geldt een vrijstelling voor de binnen het projectgebied algemeen voorkomende soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren, zie Bijlage A. Deze zijn hieronder daarom niet meegenomen. Voor deze soorten geldt wel de zorgplicht, zie verder in paragraaf 4.5.

4.4.2 Toetsing

In Tabel 4-4, Tabel 4-5 en Tabel 4-6 is per soort op basis van de effectbeschrijving in de vorige paragraaf aangegeven welke artikelen relevant zijn voor de flora- en fauna-activiteit. De definitie van een flora- en fauna-activiteit is "activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten" en is derhalve van toepassing op dit initiatief. In deze toetsing is geen rekening gehouden met eventueel mogelijke mitigerende maatregelen. Op basis van de uitkomst van deze toetsing is bepaald of en zo ja, welke vervolgstappen nodig zijn.

Tabel 4-4: Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (art. 5.1, lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet). Het verbod geldt voor Vogelrichtlijnsoorten voor de handelingen die in deze tabel zijn aangegeven en die mogelijk wel het gevolg zijn van het initiatief.

Soort	a	b	c	d	Als gevolg van
Boomvalk, ransuil en sperwer	X	X		X	Verwijderen vegetatie met nesten en aanwezigheid van werklieden inclusief materieel.
Buizerd en havik	X	X			Verwijderen vegetatie met nesten en aanwezigheid van werklieden inclusief materieel.
Gierzwaluw, huismus, kerkuil, ooievaar en steenuil	X	X			Slopen van of werkzaamheden direct grenzend aan gebouwen en verwijderen van

Soort	a	b	c	d	Als gevolg van
					kunstmatige nestplaatsen (nestpalen en -kasten).
Grote gele kwikstaart	X	X			Werkzaamheden aan geschikte objecten of verwijderen van bomen inclusief wortels langs oeverdelen.
Het verbod geldt voor Vogelrichtlijnsoorten voor (art. 11.37, lid 1 Besluit activiteiten leefomgeving): a: opzettelijk doden of opzettelijk vangen; b: opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten; c: rapen en onder zich hebben van eieren; d: opzettelijk storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.					

Lid c is niet van toepassing, omdat geen eieren worden geraapt of verplaatst.

Lid d is niet van toepassing voor buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar en steenuil, omdat de broedvogeltrend over de afgelopen twintig jaar stabiel of positief is.

Tabel 4-5: Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (art. 5.1, lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet). Het verbod geldt voor Habitatrichtlijnsoorten voor de handelingen die in deze tabel zijn aangegeven en die mogelijk wel het gevolg zijn van het initiatief.

Soort	a	b	c	d	e	Als gevolg van
Bever en otter	X	X		X		Graafwerkzaamheden, rijbewegingen met zwaar materieel en aanwezigheid van werklieden inclusief materieel.
Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis	X	X		X		Verwijderen van vegetatie, trillingen door zwaar materieel en gebruik van kunstverlichting richting verblijf- en vliegroudefuncties.
Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis	X	X		X		Verwijderen van vegetatie, trillingen door zwaar materieel en gebruik van kunstverlichting richting verblijf- en vliegroudefuncties.
Kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad	X	X	X	X		Graafwerkzaamheden, rijbewegingen met zwaar materieel en dempen van wateren.
Rivierrombout	X	X				Graafwerkzaamheden op zandstranden.
Teunisbloempijlstaart	X	X	X	X		Verwijderen vegetatie, graafwerkzaamheden en rijbewegingen met zwaar materieel.
Tonghaarmuts					X	Verwijderen vegetatie.

Het verbod geldt voor (art. 11.46, lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving):

a: het opzettelijk doden of opzettelijk vangen;

b: het opzettelijk verstoren;

c: het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren;

d: het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

e: het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van beschermde planten.

Lid c is niet van toepassing voor zoogdieren, omdat deze geen eieren leggen.

Lid e is niet van toepassing voor dieren, omdat dit geen flora betreft.

Lid a t/m d is niet van toepassing voor tonghaarmuts, omdat dit geen dieren betreft.

Tabel 4-6: Het is verboden om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten (art. 5.1, lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet). Het verbod geldt voor Andere soorten voor de handelingen die in deze tabel zijn aangegeven en die mogelijk wel het gevolg zijn van het initiatief.

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Blaasvaren, dreps, echte gamander, groot spiegelklokje, grote leeuwenklauw, kleine wolfsmelk, kluwenklokje, korensla, stijve wolfsmelk, wilde averuit en zandwolfsmelk			X	Verwijderen vegetatie, rijbewegingen met zwaar materieel, graafwerkzaamheden en werkzaamheden aan stenen muren.

Soort	a	b	c	Als gevolg van
Bunzing, das, hermelijn, steenmarter en wezel	X	X		Verwijderen vegetatie, graafwerkzaamheden en rijbewegingen met zwaar materieel.
Grote modderkruiper	X	X		Dempen wateren.
Eekhoorn, grote vos, grote weerschijnvlinder en sleedoornpage	X	X		Verwijderen vegetatie en graafwerkzaamheden.
Het is verboden om (art. 11.54, lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving): a: opzettelijk te doden of te vangen; b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen				

Lid a en b is niet van toepassing voor planten, omdat dit geen dieren betreft.

Lid c is niet van toepassing voor dieren, omdat dit geen planten betreft.

4.5 Vervolgstappen

Hieronder wordt per soortgroep bepaald welke mogelijkheden aanwezig zijn om tot de vervolgstappen te komen. **Hiervoor is mogelijk nog wel een actualisatieslag noodzakelijk.** Zodra bekend is waar welke werkzaamheden uitgevoerd gaan worden, moet de onderzoeksinspanning daarop aangepast worden. In de huidige beoordeling is het gehele projectgebied beoordeeld.

Flora

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Spaar de groeiplaats.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: locaties met potentiële groeiplaatsen (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregel is afhankelijk van uitkomsten onderzoek.
 - Omgevingsvergunning is nodig indien de groeiplaats wordt aangetast.

Broedvogels zonder jaarrond beschermd nest

- Maatregel voor algemeen voorkomende broedvogels waarvan het nest gedurende broedperiode beschermd is:
 - Voer werkzaamheden buiten het broedseizoen uit. Het broedseizoen loopt ongeveer van 15 maart tot 15 juli, maar kan afhankelijk van het weer en andere factoren verschuiven.
 - Indien het niet mogelijk is om buiten het broedseizoen te werken, dienen geschikte broedlocaties voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt te worden gemaakt en gehouden te worden totdat de werkzaamheden zijn afgerond.
- Onderzoek is bij het nemen van de maatregel niet nodig.
- Omgevingsvergunning is niet mogelijk, voorgenoemde maatregel moet genomen worden.

Broedvogels met jaarrond beschermd nest

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Spaar bomen met (mogelijke) nestlocatie.
 - Maatregel: zie onder broedvogels zonder jaarrond beschermd nest.
 - Omgevingsvergunning: niet noodzakelijk na het nemen van maatregelen.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: locaties met potentiële nesten (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregel is afhankelijk van uitkomsten onderzoek.
 - Omgevingsvergunning is nodig als nest verwijderd wordt of functionaliteit wordt aangetast.

Zoogdieren (grondgebonden)

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Spaar de verblijfplaatsen en potentieel leefgebied.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: locaties met potentiële verblijfplaatsen en leefgebied (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregel is afhankelijk van uitkomsten onderzoek.
 - Omgevingsvergunning is noodzakelijk als verblijfplaatsen of leefgebied verwijderd wordt of functionaliteit van verblijfplaats of leefgebied wordt aangetast.

Vleermuizen

Verblijfplaats

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Spaar de bomen en gebouwen met geschikte verblijfplaatsen.
 - Maatregel: voorkom verstoring.

- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: voer gericht onderzoek uit naar de functie van mogelijke verblijfplaatsen (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregel is afhankelijk van onderzoek.
 - Omgevingsvergunning: als verblijfplaats wordt aangetast of functionaliteit wordt aangetast.

Vliegroute

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Spaar de lijnvormige vegetatiestructuren die geschikt zijn als vliegroute.
 - Maatregel: voorkom verstoring.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: voer gericht onderzoek uit naar de functie van mogelijke vliegroutes (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregel is afhankelijk van onderzoek.
 - Omgevingsvergunning: als vliegroute wordt aangetast.

Essentieel foerageergebied

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Spaar essentieel foerageergebied.
 - Maatregel: voorkom verstoring.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: voer gericht onderzoek uit naar de functie van essentieel foerageergebied (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregel is afhankelijk van onderzoek.
 - Omgevingsvergunning: als essentieel foerageergebied wordt aangetast.

Reptielen

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Is er geen ruimtebeslag op leefgebied?
 - Maatregel: voorkom effecten en verstoring.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: voer gericht onderzoek uit naar functie van leefgebied (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregelen is afhankelijk van onderzoek.
 - Omgevingsvergunning: als leefgebied wordt aangetast.

Amfibieën

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Is er geen ruimtebeslag op leefgebied?
 - Maatregel: voorkom effecten en verstoring.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: voer gericht onderzoek uit naar functie van leefgebied (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregelen is afhankelijk van onderzoek.
 - Omgevingsvergunning: als leefgebied wordt aangetast.

Vissen

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Is er geen ruimtebeslag op leefgebied?
 - Maatregel: voorkom effecten en verstoring.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?
 - Onderzoek: voer gericht onderzoek uit naar functie van leefgebied (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
 - Maatregelen is afhankelijk van onderzoek.
 - Omgevingsvergunning: als leefgebied wordt aangetast.

Overige soorten

- Is ontwerpaanpassing mogelijk? Is er geen ruimtebeslag op leefgebied?
 - Maatregel: voorkom effecten en verstoring.
- Is ontwerpaanpassing niet mogelijk?

- Onderzoek: voer gericht onderzoek uit naar functie van leefgebied (zie Tabel 4-7 voor de onderzoeksinspanning).
- Maatregelen is afhankelijk van onderzoek.
- Omgevingsvergunning: als leefgebied wordt aangetast.

Tabel 4-7: Overzicht met onderzoeksinspanning per soort(groep) op basis van onderzoeksprotocollen uit Kennisdocumenten en/of opgesteld door kennisorganisaties aangevuld met informatie van kennisorganisaties voor de soorten waarvoor geen onderzoeksprotocollen bekend zijn.

Soort	Type onderzoek/ onderzoeksprotocol	Periode onderzoek	Aantal onderzoeksrondes
Flora	Inventariseren groeiplaatsen	Bloeiseizoen van specifieke soorten	2 rondes per bloeiseizoen (totaal 2-4 rondes afhankelijk van overlap in bloeiseizoen)
Boomvalk, buizerd, havik, ooievaar, sperwer,	Onderzoek naar nesten en leefgebied	Maart t/m juli	6 rondes (waarvan 4 in maart t/m half mei en 2 in juni t/m juli)
Gierzwaluw	Onderzoek naar nesten en leefgebied	1 juni t/m 15 juli	3 rondes (min. een vóór 1 juli en een na 1 juli)
Huismus	Onderzoek naar nesten en leefgebied	1 april t/m 15 mei OF 10 maart t/m 20 juni	2 rondes 3 rondes (waarvan min. 1 rondes tussen 1 april t/m 15 mei)
Kerkuil, ransuil en steenuil	Onderzoek naar nesten en leefgebied	1 februari t/m 30 april	3 rondes in de avond/nacht en 1 ronde overdag naar sporen
Grote gele kwikstaart	Onderzoek naar nesten en leefgebied	Half maart t/m juli	2 rondes
Bever, das, otter en steenmarter	Cameraonderzoek	Bladloze seizoen Mei t/m augustus	1 ronde 4 rondes
Eekhoorn	1. Inventarisatie bomen 2. Nest- en sporenonderzoek	Bladloze seizoen (december-februari) Mei - juni	1 ronde 2 – 3 rondes
Kleine marterachtigen	Cameraonderzoek OF Habitatgeschiktheidsbeoordeling	1 juni – 15 november In winter- en zomerperiode	8 weken 2 rondes
Vleermuizen	1. Onderzoek naar verblijfplaatsen inclusief bijbehorend foerageergebied 2. Onderzoek naar vliegroutes	Mei t/m oktober	5-8 rondes afhankelijk van soorten
Ringslang	1. Eischalen zoeken in broeihopen 2. Zonnende vrouwtjes zoeken bij broeihopen 3. Reptielplaten en route lopen in geschikt zomerbiotoop	Oktober t/m maart Juni t/m juli April t/m september	1 ronde 3 rondes 5 rondes (1 keer uitleggen platen en 4 keer controleren)
Kamsalamander en poelkikker	Amfibiezuiken (inclusief larven, adulten en eieren op zicht tijdens plaatsen) EN	Half maart – half juli	2 rondes (bestaande uit 3 bezoeken per ronde, waarvan 1 ronde in half mei en 1 ronde half mei t/m half juli)

Soort	Type onderzoek/ onderzoeksprotocol	Periode onderzoek	Aantal onderzoeksrondes
	Op zicht met zaklamp OF schepnet	Half maart t/m juli	
Rugstreepd	- Kooractiviteit en zoeken naar eisnoeren, larven en juvenielen in voortplantingsbiotoop - Amfibieplaten controleren en zichtwaarneming dieren in zomerbiotoop	Half april t/m mei en half juni – begin augustus Half april t/m september	3 rondes (min. 1 bezoek half april-mei en 1 bezoek half juni-half juli) 5 rondes (1 keer uitleggen platen en 4 keer controleren)
Grote modderkruiper	- eDNA onderzoek - Elektrovisserij	Maart t/m oktober Maart t/m september	1 ronde aantonen aanwezigheid 2 rondes (waarvan 1 ronde in maart-mei en 1 ronde in juni september) voor bepalen omvang populatie bij aanwezigheid
Grote vos,	- Rupsenonderzoek op waardplanten - Imago op overwinteringsplaatsen	Half mei t/m half juni Oktober t/m maart	1 ronde 1 ronde
Grote weerschijnvlinder	Rupsenonderzoek op waardplanten	Oktober t/m maart	1 ronde
Sleedoorpage	Inventariseren van eitjes op waardplanten	Half november t/m half februari	1 ronde
Teunisbloempijlstaart	- Inventariseren waardplanten - Kwartiertellingen voor rupsen op waardplanten	April – mei Juli – augustus	1 ronde 2 rondes

4.6 Deelconclusie soortbescherming

Op basis van de quickscan is te concluderen dat meerdere beschermde soorten uit de soortgroepen flora, vogels, zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden, mogelijk essentiële functies hebben in het projectgebied. Zodra de exacte locaties van de werkzaamheden bekend zijn en de omvang van de werkzaamheden moet rondom deze locaties soortgericht onderzoek plaatsvinden naar alle soorten waarvoor effecten niet zijn uitgesloten. Uit de resultaten van deze onderzoeken volgt op welke locaties essentiële functies aanwezig zijn en welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn om effecten te voorkomen. Indien effecten niet voorkomen kunnen worden, is een omgevingsvergunning voor een flora-en fauna-activiteiten noodzakelijk.

5 Provinciaal beschermde gebieden

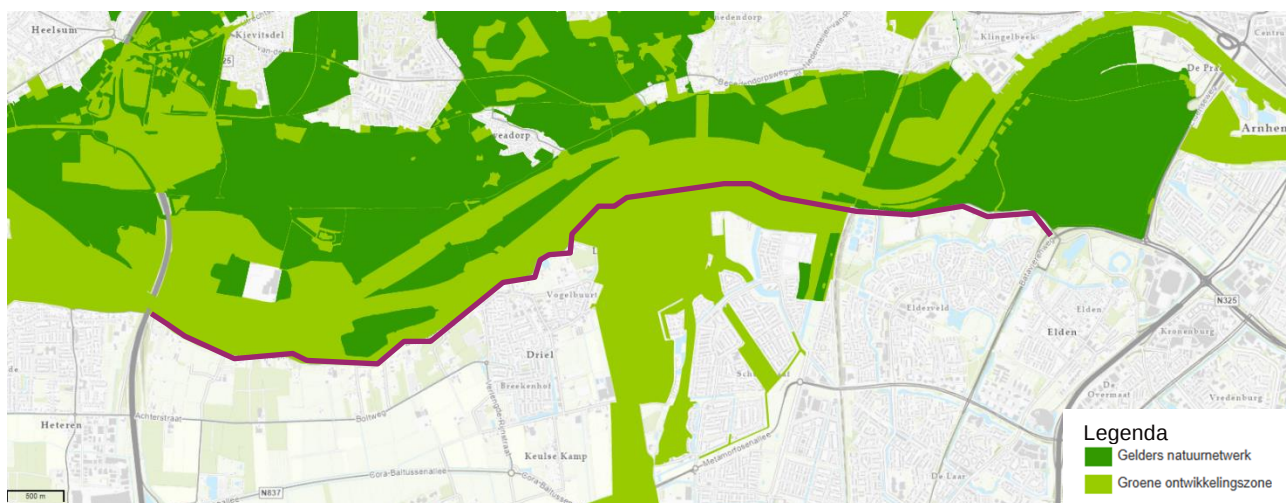
De provincie Gelderland hanteert meerdere beschermde gebieden opgenomen in de Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland (Geldend van 22-11-2024 t/m heden). Voor het onderdeel 'Natuur' betreft dit de volgende beschermde gebieden: Geldersnatuurnetwerk (GNN), Groene ontwikkelingszone (GO), Beschermingszone natte landnatuur, Ganzenrustgebied, Weidevogelgebied, Kwalificerend habitat met houtoogstverbod en Oude Bosgroeiplaatsen. De regelgeving van het NNN en de regels uit de Omgevingsverordening Gelderland zijn opgenomen in Bijlage B.

5.1 Methode

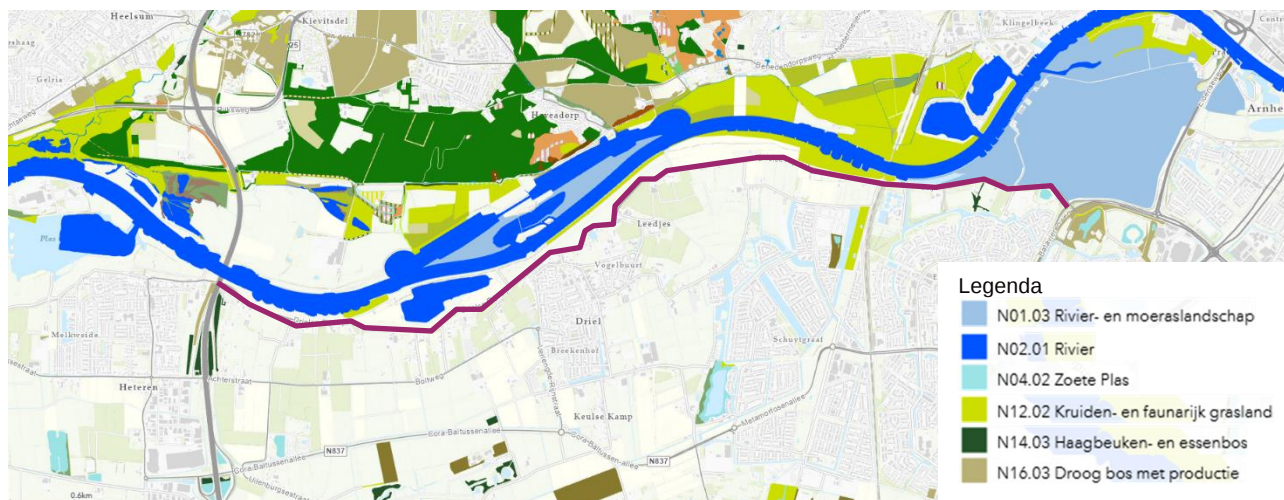
Op basis van de ligging van het projectgebied ten opzichte van de provinciaal beschermde gebieden en daarnaast de aard van de ingreep, is door bureaustudie bepaald of mogelijk sprake is van significant negatieve effecten als gevolg van het voornemen.

5.2 Ligging

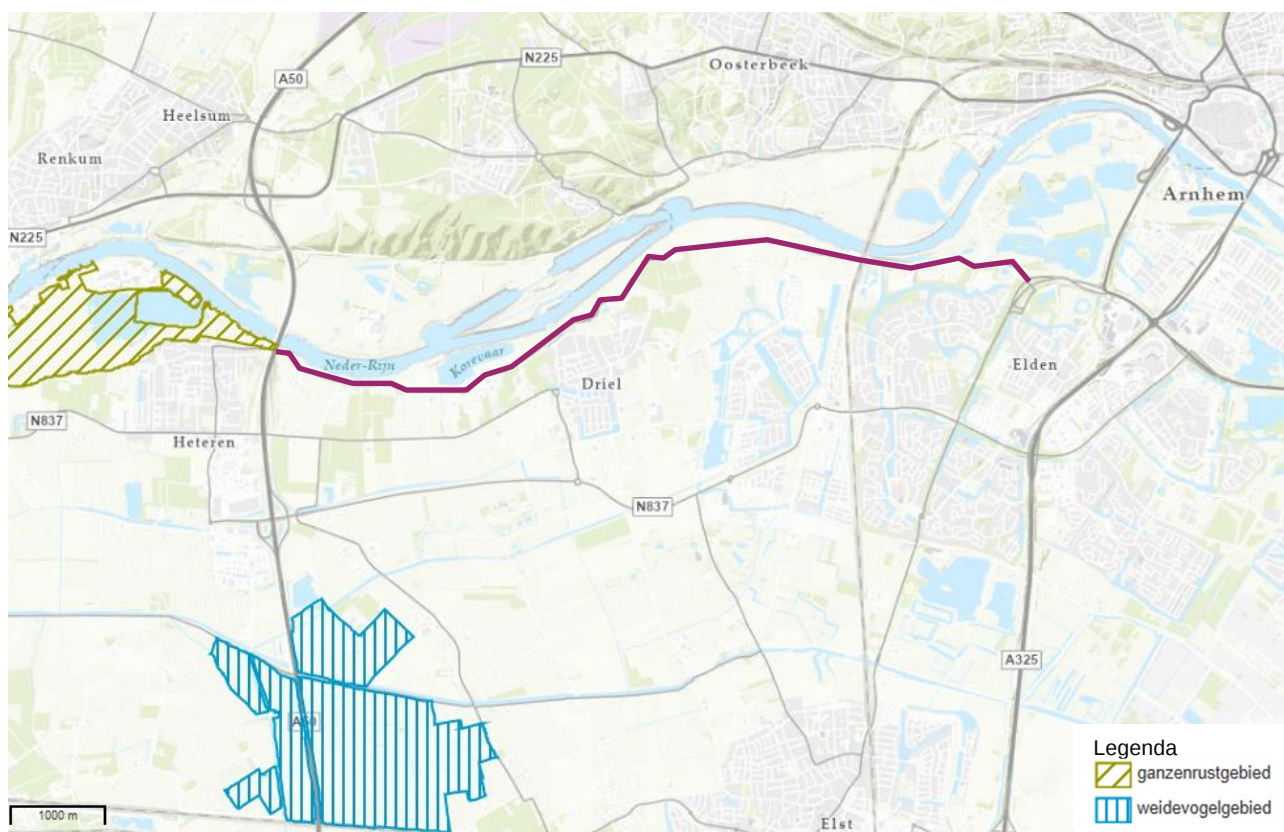
Het projectgebied overlapt met het Gelders natuurnetwerk en de Groene ontwikkelingszone (zie Figuur 5-1). Binnen het Gelders natuurnetwerk en daarbuiten liggen de natuurtypen N01.03 Rivier- en moeraslandschap, N02.01 Rivier, N04.02 Zoete plas, N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland, N14.03 Haagbeuken- en essenbos en N16.03 Droog bos met productie (zie Figuur 5-2). Direct ten westen van het projectgebied is buitendijks ganzenrustgebied aangewezen (zie Figuur 5-3). Het dichtstbij gelegen weidevogelgebied ligt binnendijks op circa 2,3 kilometer afstand (zie Figuur 5-3). Door de grote afstand ten opzichte van het projectgebied wordt het weidevogelgebied niet verder beoordeeld, omdat effecten uitgesloten kunnen worden. Kwalificerend habitat met houtoogstverbod ligt niet nabij het projectgebied, maar enkel aan de noordzijde van de Nederrijn (zie Figuur 5-4). Locaties met oude bosgroeiplaatsen zijn aanwezig in het projectgebied bij Elden (zie Figuur 5-4). Andere provinciaal beschermde gebieden zijn niet aanwezig binnen enkele kilometers van het projectgebied.

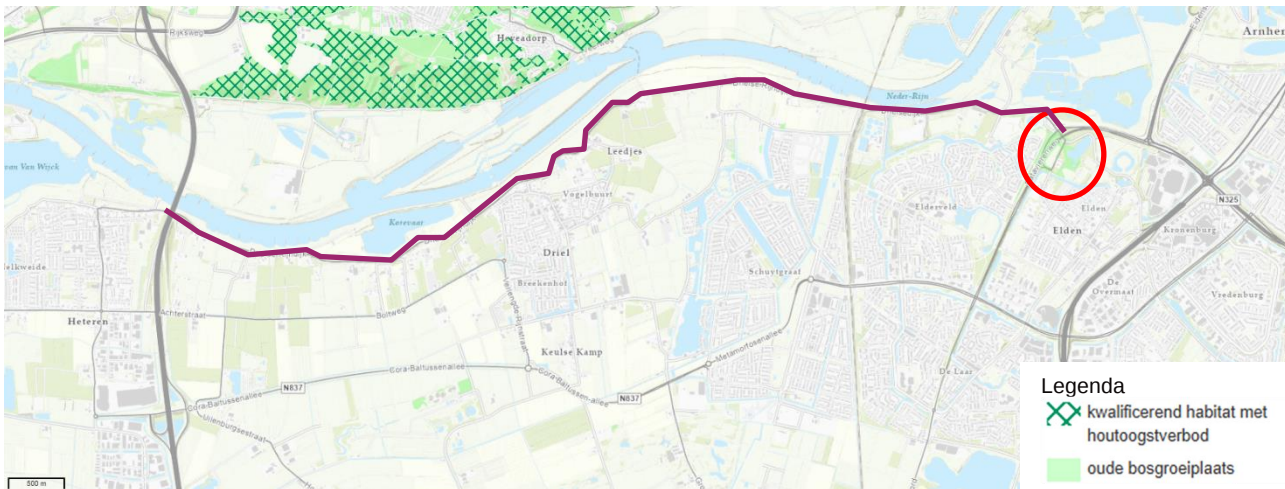
Figuur 5-1: Ligging van het Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone ten opzichte van het projectgebied (paarse lijn naar benadering).

Figuur 5-2: Ligging van natuurtypen (Natuurbeheerplan) ten opzichte van het projectgebied (paarse lijn naar benadering).

Figuur 5-3: Ligging van ganzenrust- en weidevogelgebied ten opzichte van het projectgebied (paarse lijn naar benadering).

Figuur 5-4: Ligging van kwalificerend habitat met houtoogstverbod en oude bosgroeiplaatsen ten opzichte van het projectgebied (paarse lijn naar benadering).

5.3 Aanwezigheid van wezenlijke waarden en kenmerken

Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

De Provincie Gelderland heeft de provincie opgedeeld in deelgebieden voor het GNN en GO, waarin kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen aan gekoppeld zijn. Het projectgebied ligt in deelgebied '153 - Uiterwaarden Neder-Rijn Arnhem – Heteren'. De kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen die betrekking hebben op de natuurbeheertypen binnen het projectgebied zijn:

Kernkwaliteiten:

- Laagdynamische rivier met enige geologische en geomorfologische dynamiek, water-, sediment- en diasporentransport; ecologisch kerngebied én verbinding tussen Midden-Europa en de Noordzeekust;
- Onderdeel van Nationaal Landschap Veluwe;
- Overgangen tussen de Veluwe en het dal van de Neder-Rijn met landgoederen, beken en kwelzones;
- Renkumse Poort: uitwisselingsgebied van planten en dieren tussen de Veluwe en het dal van de Neder-Rijn; bij Renkum inmiddels vrij beekdal (bedrijventerrein gesaneerd), bij Doorwerth onbebouwde contactzone
- Natuurcomplexen Meinerswijk, Rosandepolder en Doorwerthsche Waarden;
- Ecologische verbinding KAN
- Stroomdalgraslanden, hagen en zachthoutoibos in kleiputten, hardhoutoiboselementen langs de stuwwal en bij Kasteel Doorwerth;
- Waarden voor weidevogels, water- en moerasvogels, vleermuizen, amfibieën, vissen, ringslang en bever;
- Leefgebied steenuil;
- Leefgebied kamsalamander en ringslang;
- Kleinschalige landschappen met strangen, hagen en singels, knotwilgen;
- Limes met castella
- Cultuurhistorische waarden van de uiterwaarden, oude kavelpatronen, doorbraakkolken, waterstaatswerken (kades en sluisjes), kleiwinningen;
- Onbebouwdheid van de uiterwaarden (enkele steenfabrieken, waterstaatswerken);
- Rust, ruimte en donkerte m.u.v. de omgeving van stedelijke gebieden;
- Abiotiek: aardkundige waarden (o.m. reliëf van oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen), kwel, bodem;
- Ecosysteemdiensten: recreatie, wateropvang en -afvoer.

Ontwikkelingsdoelen:

GNN+GO:

- Ontwikkeling stroomdalgraslanden en glanshaverhooilanden;
- Ontwikkeling water- en oeverhabitats;
- Ontwikkeling hard- en zachthoutoibossen;
- Ontwikkeling moerassen, ruigteranden en laag gelegen bloemrijke graslanden;
- Ontwikkelen weidevogelpopulaties;
- Ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels;

- Ontwikkelen populatie vlinders, reptielen en amfibieën, w.o. ringslang en kamsalamander;
- Ontwikkeling populatie bevers (en otters);
- Ontwikkeling ecologische verbinding Renkumse Poort: singels, poelen, plas-drasbermen en moeraszones, in het bijzonder langs de beken;
- Vermindering barrièrewerking A50 en N225;
- Ontwikkeling coulisselandschap met strangen, knotwilgenrijen en meidoornhagen (evenwijdig aan de stroom) met lokaal doorzichten op stuwwallen en stadsgezichten en geleidelijke overgangen in het landschap langs de voet van de Veluwe;
- Behoud reliëf oeverwallen, strangen en andere stromingspatronen.

GNN:

- Ontwikkeling struwelen en zomen op de overgang van bos naar uiterwaard.

Voor twee van de zes aanwezige natuurtypen binnen het projectgebied zijn aanvullende (ambitie)waarden beschreven:

1. Het natuursysteem N01.03 Rivier- en moeraslandschap is bedoeld als grootschalige beheereenheid van uiterwaarden en eventueel aangrenzend terrein waar de inrichting is afgestemd op de werking van natuurlijke processen als overstroming, sedimentatie en erosie en grootschalige begrazing. In N01.03 komen meerdere kwalificerende natuurtypen voor waarbij het aantal aanwezige N-typen indicatief is voor de kwaliteit. Binnen dit natuursysteem liggen ook kwalificerende habitats in Natura 2000- Habitatrichtlijngebied. Deze moeten op basis van het beheerplan van het betreffende Natura 2000-gebied in stand gehouden worden, zoals de stroomdalgraslanden en ooibossen. Deze instandhoudingsverplichting kan in praktijk betekenen dat op deze terreinen aanvullend beheer noodzakelijk is.
2. Het natuursysteem N12.02 Kruiden- en faunairijk grasland is veelal ontstaan na omvorming van landbouwgrond in natuur zonder veel verdere inrichting. Dan is het beheertype N12.02 vaak ook het beoogde eindtype. In een beperkt deel van dit beheertype, bijvoorbeeld in de uiterwaarden, liggen ontwikkelingskansen voor een ander type, met name N11.01 droog schraalland, N10.02 vochtig hooiland en N12.03 glanshaverhooiland.

Gaszenrustgebied

Gaszenrustgebieden in de provincie Gelderland zijn aangewezen gebieden van minimaal 500 hectaren groot waar overwinterende gaszen kunnen rusten en foerageren.

Oude bosgroeiplaats

Oude bosgroeiplaatsen zijn bossen die een lange historische continuïteit hebben (in sommige gevallen teruggaand tot de Middeleeuwen). Ze hebben daardoor bijzondere kenmerken zoals oude bomen, autochtone boom- en struikpopulaties, oude ongestoorde bosbodems en herbergen soorten die in jongere bossen ontbreken of zich slechts moeizaam kunnen ontwikkelen. In Gelderland worden bestaande bossen als oude bosgroeiplaatsen beschouwd, wanneer deze volgens de eerste kadastrale kaarten uit de periode 1811-1832 al bebost waren.

5.4 Effecten

Door de werkzaamheden zijn negatieve effecten op de kernkwaliteiten en ontwikkelingsdoelen van het GNN en GO niet uit te sluiten. De werkzaamheden kunnen leiden tot ruimtebeslag op aanwezige natuurtypen en leefgebieden, vermindering van de verbindingen van deze leefgebieden en tegengaan van populatieontwikkelingen van de aangewezen doelsoorten. Wanneer de werkzaamheden in de winterperiode uitgevoerd worden kan het aangewezen gaszenrustgebied tijdelijk ongeschikt raken. Als laatste kunnen de werkzaamheden leiden tot aantasting van oude bosgroeiplaatsen.

5.5 Vervolg

Negatieve effecten op wezenlijke waarden en kenmerken van provinciaal beschermde gebieden mogen niet zomaar optreden. Het is noodzakelijk een toetsing uit te voeren waarin de negatieve effecten inzichtelijk worden gemaakt, alternatieven behandeld worden en ten slotte mitigerende en compenserende maatregelen op te stellen om de negatieve effecten te minimaliseren en compenseren. De toetsing dient aan het bevoegd gezag voorgelegd te worden. Eventuele compensatiemaatregelen dienen planologisch geborgd te worden in een omgevingsplan.

5.6 Deelconclusie

Binnen of direct grenzend aan het projectgebied zijn verschillende provinciaal beschermde gebieden aanwezig: Gelders natuurnetwerk, Groene ontwikkelingszone, ganzenrustgebied en oude bosgroeiplaatsen. Negatieve effecten als gevolg van het voornemen zijn niet uit te sluiten. Het is noodzakelijk een toetsing aan de provinciaal beschermde gebieden uit te voeren. De toetsing dient aan het bevoegd gezag voorgelegd te worden. Eventuele compensatiemaatregelen dienen planologisch geborgd te worden in een omgevingsplan.

6 Conclusie en vervolgstappen

6.1 Natura 2000-gebieden

De geplande werkzaamheden leiden mogelijk tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden.

Vanwege de ligging van het projectgebied (>500 meter) zijn directe effecten op habitattypen en habitatrichtlijnsoorten op voorhand uitgesloten. Voor de Vogelrichtlijnsoorten van het Natura 2000-gebied Veluwe zijn negatieve effecten uit te sluiten op basis van de afstand tot het projectgebied. Voor de Vogelrichtlijnsoorten verschillende watergebonden (niet-)broedvogelsoorten binnen het Natura 2000-gebied Rijntakken is het noodzakelijk om een meer uitgebreide aanvullende toetsing in de vorm van een voortoets te doen. De toetsing bestaat uit het beoordelen van het Vogelrichtlijngebied in de uiterwaarde bij Driel welke soorten gebruiken kunnen maken van het compensatiegebied in Korevaar. Hieruit volgt dat mogelijk nadere beoordelen en/of een vergunningsaanvraag moet worden gedaan.

Binnen 25 kilometer van het projectgebied liggen zeven Natura 2000-gebieden die gevoelig zijn voor stikstof. Bij de werkzaamheden valt een eenmalig effect van extra stikstofdepositie op de instandhoudingsdoelstellingen van habitattypen en leefgebieden van soorten niet uit te sluiten. Hierdoor dient een AERIUS-berekening uitgevoerd te worden voor de aanlegfase. Indien er sprake is van >0,00 mol depositie/ha/jaar op habitattypen en/of leefgebieden van soorten, dient een nadere ecologische beoordeling stikstof te worden uitgevoerd. Indien de aanleg volledig met materieel zonder stikstofemissie wordt uitgevoerd, is extra depositie in de aanlegfase uitgesloten en zijn vervolgstappen niet nodig.

6.2 Beschermde soorten

Op basis van de quickscan is te concluderen dat meerdere beschermde soorten uit de soortgroepen flora, vogels, zoogdieren, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden, mogelijk essentiële functies hebben in het projectgebied. Zodra de exacte locaties van de werkzaamheden bekend zijn en de omvang van de werkzaamheden moet rondom deze locaties soortgericht onderzoek plaatsvinden naar alle soorten waarvoor effecten niet zijn uitgesloten. Uit de resultaten van deze onderzoeken volgt op welke locaties essentiële functies aanwezig zijn en welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn om effecten te voorkomen. Indien effecten niet voorkomen kunnen worden, is een omgevingsvergunning voor een flora-en fauna-activiteiten noodzakelijk.

6.3 Provinciaal beschermde gebieden

Binnen of direct grenzend aan het projectgebied zijn verschillende provinciaal beschermde gebieden aanwezig: Gelders natuurnetwerk, Groene ontwikkelingszone, ganzenrustgebied en oude bosgroeiplaatsen. Negatieve effecten als gevolg van het voornemen zijn niet uit te sluiten. Het is noodzakelijk een toetsing aan de provinciaal beschermde gebieden uit te voeren. De toetsing dient aan het bevoegd gezag voorgelegd te worden. Eventuele compensatiemaatregelen dienen planologisch geborgd te worden in een omgevingsplan.

6.4 Cumulatie

Voor de vier verschillende deeltrajecten worden vier afzonderlijke projectbesluiten opgesteld. Het blijft noodzakelijk de effecten op beschermde gebieden en soorten over de vier verschillende trajectdelen te beoordelen om eventuele cumulatie effecten te kunnen beoordelen.

Bronnen

Rapporten

- Krijgsveld KL, B Klaassen & J van der Winden, 2022. Verstoring van vogels door recreatie. Literatuurstudie van verstoringsgevoeligheid en overzicht van maatregelen. Deel 1 hoofdrapport & deel 2 soortbesprekingen. Uitgave Vogelbescherming Nederland, Zeist.
- Meeuwissen B., Jeurink N., de Kock E. & Helder-Feijen, 2008. Passende beoordeling vergunning Natuurbeschermingswet Stadsbrug Nijmegen. 7 juli 2008. Kenmerk R004-4471874KCE-evp-V03-NL.
- Ministerie van Economische Zaken, 2014. Natura 2000-gebied Veluwe. Programmadirectie Natura 2000. PDN/2014-057.
- Ministerie van LNV, 2008. Profielen Vogels – Zwarte Specht (*Dryocopus martius*) A236. Versie 1 september 2008.

Websites

- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.ravon.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.sovon.nl

Kennisdocumenten en onderzoeksprotocollen

- BIJ12, 2017. Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo*. Versie 1.0, Juli 2017.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*. Versie 1.0, Juli 2017.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Steenuil *Athene Noctua*. Versie 1.0, Juli 2017.
- BIJ12, 2021. Kennisdocument Grote modderkruiper *Misgurnus fossilis*. Versie 2.0, Oktober 2021.
- BIJ12, 2021. Kennisdocument Huismus *Passer domesticus*. Versie 2.0, Oktober 2021.
- BIJ12, 2023. Kennisdocument Gierzwaluw *Apus apus*. Versie 2.0 Juli 2023.
- De Vlinderstichting, 2023. Onderzoeksprotocol vlinders en libellen.
- Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen' (2023) Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, versie nov 2023. <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen/protocollen-vis-amfibie-reptiel-vogel>
- Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (2024) Kennisdocument kleine marterachtigen. Kennisdocument Kleine marterachtigen (bij12.nl)

Bijlage A Wettelijk kader Natura 2000-gebieden en beschermde soorten

Natura 2000-gebieden

De Omgevingswet maakt het mogelijk gebieden aan te wijzen als beschermde natuurgebieden. De volgende soorten gebieden worden daarbij genoemd:

- Natura 2000-gebieden voor het uitvoeren van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.³
- Buiten Natura 2000-gebieden kunnen met hetzelfde doel ook bijzondere nationale natuurgebieden worden aangewezen.⁴
- Nationale parken.⁵

In aanvulling op bovenstaande gebieden kunnen de volgende gebieden in de omgevingsverordening worden aangewezen:

- Natuurnetwerk Nederland.⁶
- Bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen buiten alle voorgenoemde beschermde gebieden.⁷

In dit kader is alleen de bescherming van de Natura 2000-gebieden relevant.

Regels ten aanzien van de bescherming van Natura 2000-gebieden

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wijst Natura 2000-gebieden aan. In ieder besluit tot aanwijzing van een Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende gebied beschreven. Daarbij gaat het in ieder geval om instandhoudingsdoelen ten aanzien van de leefgebieden van vogels, voor zover nodig ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en/of ten aanzien van habitats en habitats van soorten, voor zover nodig ter uitvoering van de Habitatrichtlijn.⁸

Gedeputeerde staten - en in bepaalde gevallen het Ministerie van LNV - zijn verplicht zorg te dragen voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen ten aanzien van de in de provincie gelegen Natura 2000-gebieden en moeten ook - indien daar aanleiding voor bestaat - passende maatregelen nemen om verslechtering van de kwaliteit van Natura 2000-gebieden te voorkomen.⁹ Daarnaast is gedeputeerde staten verantwoordelijk voor het vaststellen van een programma waarin beheer is geregeld (voorheen beheerplan) voor elk Natura 2000-gebied.¹⁰

Beoordeling van projecten

Het is zonder omgevingsvergunning verboden om een zogenaamde "Natura 2000-activiteit" te verrichten.¹¹ De definitie van een Natura 2000-activiteit is "activiteit, inhoudende het realiseren van een project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied". Uitzonderingen kunnen gemaakt worden voor gevallen die zijn opgenomen in omgevingsplan, waterschapsverordening,

³ art. 2.44, lid 1, Omgevingswet

⁴ art. 2.44, lid 2, Omgevingswet

⁵ art. 2.44, lid 3, Omgevingswet

⁶ art. 2.44, lid 4, Omgevingswet

⁷ art. 2.44, lid 5, Omgevingswet

⁸ art. 2.44 (aanwijzing natuurgebieden en landschappen), lid 1 en 2, Omgevingswet en art. 3.58 (eisen aanwijzingsbesluit), lid 1 en 2, Besluit kwaliteit leefomgeving

⁹ art. 3.59 (instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen), Besluit kwaliteit leefomgeving

¹⁰ art. 3.8 (verplichte programma's provincie), lid 3, Omgevingswet

¹¹ art. 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet), lid 1, Omgevingswet

omgevingsverordening¹², ministeriële regeling¹³ of programma¹⁴. Ook als een activiteit in een programma is opgenomen waarin het beheer van het Natura 2000-gebied is geregeld (voorheen beheerplan), dan is deze vrijgesteld van vergunningplicht.¹⁵ Hierbij moet wel op voorhand vaststaan dat significante gevolgen zijn uitgesloten, een passende beoordeling of een ADC-toets is uitgevoerd.¹⁶

Voor alle projecten die *“niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor zo’n gebied”*¹⁷ moet voor een omgevingsvergunning een passende beoordeling worden gemaakt.¹⁸ Hiervan kan worden afgeweken als het project een herhaling is of voorzetting van een ander plan of project of onderdeel uitmaakt van een ander plan, waarvoor al een passende beoordeling is gemaakt en een nieuwe passende beoordeling geen nieuwe gegevens of inzichten over significante gevolgen oplevert.¹⁹

De omgevingsvergunning kan alleen worden verleend als uit de passende beoordeling blijkt dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast.²⁰ Op het moment dat wel sprake is van aantasting van natuurlijke kenmerken of geen zekerheid hierover te verkrijgen is, moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Dit is de ADC-toets²¹:

- Er zijn geen Alternatieve oplossingen;
- Het project is nodig vanwege Dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard;
- De nodige compensatie wordt genomen gericht op het waarborgen van de samenhang van Natura 2000.

Op het moment dat prioritaire habitattypen of soorten worden aangetast, dan zijn aanvullende voorwaarden van toepassing²²:

- Dwingende reden van groot openbaar belang hebben uitsluitend betrekking op gezondheid, openbare veiligheid of voor het milieu wezenlijke gunstige effecten; of
- Aan de Europese commissie wordt een advies gevraagd.²³

Op het moment dat compensatie aan de orde is, wordt de beslistermijn opgeschort totdat de aanvraag is aangevuld met de invulling van de compensatie en/of de gestelde termijn voor aanvulling is verstreken.²⁴ In de omgevingsvergunning wordt een voorschrift opgenomen met de verplichting voor het nemen van de compenserende maatregelen.²⁵ Gebieden die dienen als compensatie worden herbegrensd zodat deze binnen het Natura 2000-gebied komen te liggen.²⁶

(specifieke zorgplicht) Natura 2000-activiteit

1. Degene die een activiteit als bedoeld in artikel 11.1, eerste lid, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, bedoeld in artikel 11.2, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;

¹²art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet en art. 11.19 (aanwijzing vergunningvrije gevallen en gevallen beperking reikwijdte vergunningplicht in omgevingsverordening), Besluit activiteiten leefomgeving

¹³art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 3, Omgevingswet en art. 11.20 (aanwijzing vergunningvrije gevallen en gevallen beperking reikwijdte vergunningplicht in ministeriële regeling), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁴art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet

¹⁵art. 11.18 (aanwijzing vergunningvrije gevallen in programma), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁶art. 11.21 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen), Besluit activiteiten leefomgeving

¹⁷Habitatrichtlijn, art. 6, lid 3.

¹⁸ art. 16.53c, lid 1, Omgevingswet

¹⁹art. 16.53c, lid 2, Omgevingswet

²⁰art. 8.74b (beoordelingsregels Natura 2000-activiteit), lid 1, Besluit kwaliteit leefomgeving

²¹art. 8.74b (beoordelingsregels Natura 2000-activiteit), lid 2, Besluit kwaliteit leefomgeving

²²art. 8.74b (beoordelingsregels Natura 2000-activiteit), lid 3, Besluit kwaliteit leefomgeving

²³Verwijzing naar art. 10.6d (opvatting Europese Commissie over dwingende redenen van groot openbaar belang bij Natura 2000-gebieden), Omgevingsbesluit

²⁴art. 16.77a (opschorting beslistermijn Natura 2000-activiteit bij compenserende maatregelen), Omgevingswet

²⁵art. 8.74g (voorschrift compensatie), Besluit kwaliteit leefomgeving

²⁶art. 3.61 (begrenzing gebied bij compenserende maatregelen), Besluit kwaliteit leefomgeving

- b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
 - c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. De plicht, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat:
- a. voorafgaand aan het verrichten van activiteiten in, of in de directe nabijheid van een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kennis wordt genomen van de informatie in het aanwijzingsbesluit van het gebied over de leefgebieden voor vogelsoorten, natuurlijke habitats en habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen en de daarvoor geldende instandhoudingsdoelstellingen;
 - b. wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten;
 - c. als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor de leefgebieden, natuurlijke habitats en habitats van soorten, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen;
 - d. alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om verslechterende of significant verstorende gevolgen, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, voor het betrokken gebied te voorkomen;
 - e. tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - f. het verrichten van de activiteit wordt gestaakt, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen als zich, ondanks de getroffen maatregelen, verslechterende of significant verstorende gevolgen voordoen voor de leefgebieden, natuurlijke habitats of habitats van soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

Houdbaarheid van gegevens

In de Omgevingswet is opgenomen dat in het algemeen onderzoeksgegevens maximaal twee jaar houdbaar zijn, tenzij te onderbouwen is waarom gegevens ouder dan twee jaar nog actueel zijn. Natura 2000-activiteiten zijn echter uitgezonderd van de houdbaarheidsregel van maximaal twee jaar.²⁷

Beschermde soorten

Algemene bescherming

In het Besluit activiteiten leefomgeving is een zorgplicht ten aanzien van soorten opgenomen. In het algemeen moet voorkomen worden dat bij het doden of vangen van een dier, dat dier onnodig leidt.²⁸ Verder is aangegeven dat bij flora- en fauna-activiteiten of andere activiteiten waarbij redelijkerwijs vermoed kan worden dat dit leidt tot nadelige effecten ten aanzien van natuurbescherming, de volgende zaken verplicht zijn:²⁹

- neem alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om gevolgen te voorkomen;
- voor zover gevolgen niet kunnen worden voorkomen: beperk die gevolgen zoveel mogelijk
- of maak deze ongedaan; en
- als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: laat de activiteit achterwege zover dat redelijkerwijs kan worden gevraagd.

Voor flora- en fauna-activiteiten geldt specifiek het volgende³⁰:

1. Degene die een flora- en fauna-activiteit of een activiteit als bedoeld in artikel 11.22, eerste lid, onder b tot en met g, verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de belangen, bedoeld in artikel 11.23, is verplicht:
 - a. alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
 - b. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en

²⁷ art. 16.5 (houdbaarheid onderzoeksgegevens), Omgevingswet

²⁸ art. 11.28 (voorkomen onnodig lijden van dieren), Besluit activiteiten leefomgeving

²⁹ art. 11.27 (specifieke zorgplicht), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

³⁰ art. 11.27 (specifieke zorgplicht), lid 2, Besluit activiteiten leefomgeving

- c. als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.
2. Voor flora- en fauna-activiteiten houdt deze plicht in ieder geval in dat:
- voorafgaand aan het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid op de locatie of in de directe nabijheid beschermde soorten of voor beschermde soorten leefgebieden of groeiplaatsen aanwezig zijn.
 - als deze aanwijzingen er zijn: wordt vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten;
 - als die gevolgen niet kunnen worden uitgesloten: wordt nagegaan welke gevolgen de activiteit kan hebben voor beschermde dieren, hun nesten, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor beschermde planten;
 - alle passende preventieve maatregelen worden getroffen om die nadelige gevolgen te voorkomen;
 - tijdens en na het verrichten van de activiteit wordt nagegaan of de getroffen maatregelen de beoogde effecten hebben; en
 - het verrichten van de activiteit wordt gestaakt als de nadelige gevolgen toch niet worden voorkomen, of, als staken van de activiteit redelijkerwijs niet meer mogelijk is, passende herstelmaatregelen worden getroffen.

Categorieën

De wet onderscheidt drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Soorten vogelrichtlijn, ook wel Vogelrichtlijnsoorten genoemd (§ 11.2.2 Besluit activiteiten leefomgeving)
- Soorten habitatrichtlijn, ook wel Habitatrichtlijnsoorten genoemd (§ 11.2.3 Besluit activiteiten leefomgeving)
- Andere soorten (§ 11.2.4 Besluit activiteiten leefomgeving)

Soorten Vogelrichtlijn

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd.³¹

Soorten Habitatrichtlijn

In deze categorie vallen³²:

- alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:
 - bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
 - bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
 - bijlage I bij het Verdrag van Bonn;
- en planten van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied zoals genoemd in:
 - bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
 - bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Het gaat hierbij dus om meer dan alleen de soorten van de Habitatrichtlijn (namelijk ook soorten van de conventies van Bern en Bonn). Omdat in het Besluit activiteiten leefomgeving § 11.2.3 “soorten habitatrichtlijn” in de titel heeft, wordt deze term echter wel gebruikt om deze groep van beschermde soorten aan te duiden.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn, en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen in bijlage IX onder A bij het Besluit activiteiten leefomgeving.³³

³¹art. 11.37 t/m 11.40, Besluit activiteiten leefomgeving

³² art. 11.46 t/m 11.48, Besluit activiteiten leefomgeving

³³art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), Besluit activiteiten leefomgeving

Regels

In de Omgevingswet staat dat het zonder omgevingsvergunning verboden is om een flora- en fauna-activiteit te verrichten.³⁴ De definitie van een flora- en fauna-activiteit is “*activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten*”. In het Besluit activiteiten leefomgeving is dit nader gespecificeerd. Het verbod geldt voor Vogelrichtlijnsoorten voor:³⁵

- a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen
- b. het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren of het opzettelijk wegnemen van nesten;
- c. het rapen en onder zich hebben van eieren; of
- d. het opzettelijk storen, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding.³⁶

Het verbod geldt voor Habitatrichtlijnsoorten voor:³⁷

- a. het opzettelijk doden of opzettelijk vangen;
- b. het opzettelijk verstoren;
- c. het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van beschermde planten.

Het verbod geldt voor Andere soorten voor:³⁸

- a. het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende individuen;
- b. het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;
- c. het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van Andere soorten (planten).

Hierboven is voor Vogelrichtlijnsoorten en Habitatrichtlijnsoorten aangegeven dat verstoring niet is toegestaan. Niet iedere verstoring in het kader van de wet is relevant. Het moet gaan om verstoring die voor soorten in potentie wezenlijke gevolgen heeft. Een tijdelijke verandering van gedrag valt hier niet zonder meer over. Zie voor meer informatie het volgende tekstkader.

Juridisch kader verstoring beschermde soorten

Niet iedere toename van verstoringsbronnen leidt tot een daadwerkelijk effect dat in het kader van de wet is voorzien als verstoring. Voor een individu is sprake van opzettelijke verstoring als niet in de directe omgeving (tijdelijk) uitwijkmogelijkheden voor handen zijn en de functionaliteit van het leefgebied door verstoring wordt aangetast. Dit is verschillende keren bevestigd door de Raad van State. Hieronder staan twee delen van uitspraken waarin dit bevestigd is:

ECLI:NL:RVS:2009:BI3701: “Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 21 november 2007 in zaak nr. 200607283/1) geldt als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving, moet worden aangemerkt als een opzettelijke verontrusting in de zin van artikel 10 van de Ffw.”

ECLI:NL:RVS:2020:1125: “Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer in de uitspraak van 23 juni 2010, ECLI:NL:RVS:2010:BM8836), geldt bij de uitleg van artikel 10 van de Flora- en faunawet als uitgangspunt dat niet ieder plan dat tot gevolg heeft dat een beschermde diersoort zich moet aanpassen aan de veranderde omgeving een opzettelijke verontrusting is in de zin van die bepaling. Het tijdelijk (doen) wegvlauchten voor werkzaamheden naar een rustiger plek kan niet worden aangemerkt als opzettelijke verontrusting in de zin van deze bepaling. De Afdeling volgt deze interpretatie eveneens ten aanzien van het in het vierde lid van artikel 3.1, vierde lid, van de Wnb neergelegde verbod van opzettelijke storing.”

³⁴art. 5.1 (omgevingsvergunningplichtige activiteiten wet), lid 2, onderdeel 9, Omgevingswet

³⁵art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn schadelijke handelingen), lid 1 Besluit activiteiten leefomgeving.

³⁶De uitzondering is opgenomen in art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn schadelijke handelingen), lid 3 Besluit activiteiten leefomgeving.

³⁷art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

³⁸art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving

Gedragscodes en vrijstellingen

Het verbod om een flora- en fauna-activiteit uit te voeren zonder omgevingsvergunning geldt niet voor activiteiten die vallen onder een door de minister van LNV vastgestelde gedragscode. Hiervoor gelden de volgende voorwaarden³⁹:

- aantoonbaar worden uitgevoerd in overeenstemming met de gedragscode; en
- plaatsvinden in het kader van:
 - het bestendig beheren of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw,
 - een bestendig gebruik; of
 - ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

In het algemeen geldt het verbod om een flora- en fauna-activiteit uit te voeren zonder omgevingsvergunning niet voor gevallen, te gebruiken middelen en/of soorten die zijn opgenomen in het omgevingsplan, de waterschapsverordening⁴⁰, de omgevingsverordening⁴¹ of een ministeriële regeling⁴² of een programma⁴³. Hierbij moet wel worden voldaan aan de voorwaarden zoals die ook gelden voor de aanvraag van een omgevingsvergunning (zie tekst onder kopje “Omgevingsvergunning”).⁴⁴ Als activiteiten in een goedgekeurd programma zijn opgenomen, moet het programma wel aan een van de volgende voorwaarden voldoen⁴⁵:

- Het programma moet gericht zijn op inrichting, gebruik en beheer van een Natura 2000-gebied en gericht zijn op het halen van de instandhoudingsdoelstellingen (voorheen beheerplan).
- Het programma moet gericht zijn op een evenwichtige duurzame ontwikkeling waarbij de belasting van kwalificerende natuurwaarden in Natura 2000-gebieden afneemt of beheer, bescherming, herstel van natuurlijke habitats of de staat van instandhouding van in het wild voorkomende dieren of planten verbetert.

Verder geldt voor beschermde soorten het verbod om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit uit te voeren niet in de volgende gevallen:

- Als de activiteit is toegestaan in het kader van een andere wet én als wordt voldaan aan artikel 9, lid 1 en 2 en artikel 13 van de Vogelrichtlijn voor Vogelrichtlijnsoorten⁴⁶, artikel 16, lid 1 van de Habitatrichtlijn voor Habitatrichtlijnsoorten⁴⁷ en de eisen die ook aan de omgevingsvergunning worden gesteld voor Andere soorten.⁴⁸ Zie het volgende tekstkader voor de relevante inhoud van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.

³⁹art. 11.45 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode), art. 11.53 (vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn op basis van aangewezen gedragscode), art. 11.59 (vergunningvrije gevallen andere soorten op basis van aangewezen gedragscode), Besluit activiteiten leefomgeving

⁴⁰art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet

⁴¹art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 2, Omgevingswet en art. 11.42 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in omgevingsverordening), art. 11.50 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn in omgevingsverordening), art. 11.56 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in omgevingsverordening), Besluit activiteiten leefomgeving

⁴²art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 3, Omgevingswet en art. 11.43 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in ministeriële regeling), art. 11.51 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn in ministeriële regeling), art. 11.57 (aanwijzing vergunningvrije gevallen andere soorten in ministeriële regeling), Besluit activiteiten leefomgeving

⁴³art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet

⁴⁴art. 8.74j t/m 8.74l, Besluit kwaliteit leefomgeving als verwezen in art. 11.44 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn), lid 1, art. 11.52 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten habitatrichtlijn), lid 1, art. 11.58 (begrenzing aanwijzing vergunningvrije flora- en fauna-activiteiten andere soorten), lid 1, Besluit activiteiten leefomgeving,

⁴⁵art. 5.2 (afbakening vergunningplicht art. 5.1), lid 4, Omgevingswet art. 11.41 (aanwijzing vergunningvrije gevallen soorten vogelrichtlijn in programma), lid 2 en art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), Besluit activiteiten leefomgeving

⁴⁶art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving.

⁴⁷art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen) lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving

⁴⁸art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b, Besluit activiteiten leefomgeving

- Als de activiteiten vallen onder instandhoudingsmaatregelen⁴⁹ en passende maatregelen⁵⁰ in het kader van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn.⁵¹
- Voor andere soorten geldt dat het verbod niet van toepassing is op het doden of vangen van de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis en het beschadigen of vernielen van hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.⁵²

Relevante inhoud Vogel- en Habitatrichtlijn

In artikel 9 lid 1 staat dat er geen andere bevredigende oplossing mag bestaan en dat het voornemen nodig is:

- in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid (onderdeel a),
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer (onderdeel a),
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren (onderdeel a),
- ter bescherming van flora en fauna (onderdeel a);
- voor doeleinden in verband met onderzoek en onderwijs, het uitzetten en herinvoeren van soorten en voor de met deze doeleinden samenhangende teelt (onderdeel b);
- teneinde het vangen, het houden of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan (onderdeel c).

In artikel 9, lid 2 geeft de voorwaarden waaronder mag worden afgeweken. De volgende zaken moeten worden vermeld:

- voor welke soorten mag worden afgeweken (onderdeel a);
- welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan (onderdeel b);
- onder welke voorwaarden met betrekking tot het risico en onder welke omstandigheden van tijd en van plaats deze afwijkende maatregelen mogen worden genomen (onderdeel c);
- welke autoriteit bevoegd is te verklaren dat aan die voorwaarden is voldaan, en te beslissen welke middelen, installaties of methoden mogen worden aangewend, binnen welke grenzen en door welke personen (onderdeel d);
- welke controles zullen worden uitgevoerd (onderdeel e).

In artikel 13 is opgenomen dat de activiteiten niet mogen leiden tot een verslechtering van de huidige staat van instandhouding.

In artikel 16, lid van de Habitatrichtlijn staat dat wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en dat de activiteit geen afbreuk doet aan een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan, mag onder de volgende voorwaarde worden afgeweken:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna en van de instandhouding van de natuurlijke habitats (onderdeel a);
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden en wateren en andere vormen van eigendom (onderdeel b);
- in het belang van de volksgezondheid en de openbare veiligheid of om andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (onderdeel c);
- ten behoeve van onderzoek en onderwijs, repopulatie en herintroductie van deze soorten, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten (onderdeel d);
- ten einde het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, door de bevoegde nationale instanties vastgesteld aantal van bepaalde specimens van de in bijlage IV genoemde soorten te vangen, te plukken of in bezit te hebben (onderdeel e).

Voor dit project is de Provincie Gelderland bevoegd gezag. Provincie Gelderland heeft in haar Verordening voor de Omgevingswet een algemene vrijstelling verleend voor onderstaande soorten:

⁴⁹“instandhoudingsmaatregel als bedoeld in de art.en 3, eerste lid en tweede lid, onder b, c en d, en 4, eerste lid, eerste zin, en tweede lid, van de vogelrichtlijn of art. 6, eerste lid, van de habitatrichtlijn.”

⁵⁰“een passende maatregel als bedoeld in art. 6, tweede lid, van de habitatrichtlijn”.

⁵¹art. 11.37 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten vogelrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b, art. 11.46 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen soorten habitatrichtlijn: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel b en art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel c, Besluit activiteiten leefomgeving.

⁵²art. 11.54 (aanwijzing vergunningplichtige gevallen andere soorten: schadelijke handelingen), lid 2, onderdeel a, Besluit activiteiten leefomgeving.

Amfibieën:

- Bastaardkikker
- Bruine kikker
- Gewone pad
- Kleine watersalamander
- Meerkikker

Grondgebonden zoogdieren:

- Aardmuis
- Bosmuis
- Dwergmuis
- Dwergspitsmuis
- Egel
- Gewone bosspitsmuis
- Haas
- Huisspitsmuis
- Konijn
- Ondergrondse woelmuis
- Ree
- Tweekleurige bosspitsmuis
- Veldmuis
- Vos

Omgevingsvergunning

Voor een project geldt dat in de aanvraag van een omgevingsvergunning moet worden voldaan aan een aantal eisen. Dit verschilt per beschermingscategorie.

Voor Vogelrichtlijnsoorten moet een project voor een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen⁵³:

- er is geen andere bevredigende oplossing;
- de activiteit is nodig:
 - in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - voor het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora en fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt; of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan; en
- de activiteit niet leidt tot verslechtering van de staat van instandhouding van de relevante soort(en).

Voor Habitatrichtlijnsoorten moet een project voor een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen⁵⁴:

- er is geen andere bevredigende oplossing;
- de activiteit is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

⁵³art. 8.74j (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten vogelrichtlijn), Besluit kwaliteit leefomgeving

⁵⁴art. 8.74k (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: soorten habitatrichtlijn) Besluit kwaliteit leefomgeving

- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben; en
- de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Voor Andere soorten moet een project een aanvraag omgevingsvergunning voldoen aan de volgende eisen om de omgevingsvergunning ook daadwerkelijk te verlenen⁵⁵:

- er is geen andere bevredigende oplossing;
- de activiteit is nodig:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - voor het voorkomen van ernstige schade aan met name gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daarvoor benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, respectievelijk een beperkt bij de omgevingsvergunning vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
 - in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - voor het voorkomen van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
 - voor het beperken van de omvang van de populatie van in het wild levende dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - voor het voorkomen of bestrijden van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - in het kader van een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - in het kader van het bestendig beheer of onderhouden van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, luchthavens, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - in het kader van het bestendig beheer of onderhouden van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied; of
 - in het algemeen belang; en
- de activiteit geen afbreuk doet aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Geen andere bevredigende oplossing betekent -ook in combinatie met hetgeen onder het kopje “Algemene bescherming” is beschreven dat wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is, een omgevingsvergunning niet te verlenen is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Houdbaarheid van gegevens

In de Omgevingswet is opgenomen dat in het algemeen onderzoeksgegevens maximaal twee jaar houdbaar zijn, tenzij te onderbouwen is waarom gegevens ouder dan twee jaar nog actueel zijn. Flora- en fauna-activiteiten zijn echter uitgezonderd van de houdbaarheidsregel van maximaal twee jaar.⁵⁶

⁵⁵art. 8.74I (beoordelingsregels flora- en fauna-activiteit: andere soorten), Besluit kwaliteit leefomgeving

⁵⁶ art. 16.5 (houdbaarheid onderzoeksgegevens), Omgevingswet

Bijlage B Wettelijk kader Natuurnetwerk Nederland inclusief regels uit Omgevingsverordening Provincie Gelderland

Inhoud van de wet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De wet is in plaats van de Wet natuurbescherming gekomen. De Omgevingswet wordt door het Rijk verbeeld als een gebouw in aanbouw en bestaat uit een hoofdspoor, een invoeringsspoor en een aanvullingsspoor. Het hoofdspoor bestaat uit:

- de Omgevingswet;
- de vier Algemene Maatregelen van Bestuur;
 - het Omgevingsbesluit;
 - Besluit kwaliteit leefomgeving
 - Besluit activiteiten leefomgeving;
 - Besluit bouwwerken leefomgeving
- de Omgevingsregeling.

Het invoeringsspoor bestaat uit de bestaande wetten en regels die onderdeel worden van “het nieuwe gebouw” en bestaat uit:

- de Invoeringsregeling,
- het Invoeringsbesluit;
- de Invoeringswet.

Tot slot bestaat het aanvullingsspoor uit de beleidsontwikkelingen op het gebied van natuur, bodem, geluid en grondeigendom die uiteindelijk opgaan in het hoofdspoor. De onderdelen zijn:

- Aanvullingsregelingen;
- Aanvullingsbesluiten;
- Aanvullingswetten.

De fundering van de nieuwe Omgevingswet is het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Dat is één digitaal loket waarin alle wet- en regelgeving over de leefomgeving samenkomt.

In het kader van regelgeving rond Natuurnetwerk Nederland zijn met name de provinciale omgevingsverordeningen van belang, maar de wettelijke basis wordt gevormd door de Omgevingswet en het Besluit Kwaliteit Leefomgeving. In de navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van de relevante delen van de wet, besluiten en regelingen gegeven.

Bescherming

Gebieden die vallen onder het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) worden aangewezen in de provinciale omgevingsverordening.⁵⁷ In de omgevingsverordening worden ook regels gesteld in het belang van bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden voor omgevingsplannen en projectbesluiten van gedeputeerde staten of waterschappen. Concreet verzekeren deze regels dat de kwaliteit en oppervlakte van het NNN wordt behouden en dat negatieve gevolgen van projecten tijdig worden gecompenseerd. Compensatie zorgt voor behoud van kwaliteit, oppervlakte en samenhang van het NNN.⁵⁸

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN worden vastgelegd in de omgevingsverordening.⁵⁹ Wezenlijke kenmerken en waarden kunnen niet alleen de huidige waarden omvatten, maar ook de potentiële natuurwaarden en de daarvoor vereiste bodem- en watercondities.⁶⁰ Bij het vastleggen van wezenlijke waarden moet rekening worden gehouden met de volgende doelstellingen⁶¹:

1. het behoud of herstel van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen, van hun biotopen en habitats, en van in Nederland voorkomende typen natuurlijke habitats, in overeenstemming met de internationaalrechtelijke verplichtingen;

⁵⁷ art. 2.44 (aanzwijzing natuurgebieden en landschappen), lid 4, Omgevingswet.

⁵⁸ art. 7.8 (beschermingsregime), lid 1 en 2, en art. 9.3 (instructieregels voor natuurnetwerk Nederland), lid 1, Besluit kwaliteit leefomgeving.

⁵⁹ art. 7.7 (wezenlijke kenmerken en waarden), lid 1, Besluit kwaliteit leefomgeving.

⁶⁰ art. 7.7 (wezenlijke kenmerken en waarden), lid 2, Besluit kwaliteit leefomgeving.

⁶¹ art. 2.18 (provinciale taken voor de fysieke leefomgeving), lid 1, onder g, Omgevingswet als aangegeven in art. 7.7 (wezenlijke kenmerken en waarden), lid 2, Besluit kwaliteit leefomgeving.

2. Voor Natura 2000-gebieden⁶² en bijzondere nationale natuurgebieden nodig voor het bereiken van de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden⁶³;
3. de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten.

Uitzonderingen bescherming

Ten aanzien van de bescherming zijn er een aantal uitzonderingen:

- Bescherming van het NNN is niet van toepassing op de gebieden die zijn genoemd in het volgende tekstkader.⁶⁴
- De volgende gebieden maken geen deel uit van het NNN⁶⁵: de militaire terreinen OT De Haar, OT De Vlasakkers, OT Havelte West, OT Leusderheide, OT Marnewaard en OT Oirschotse Heide.
- De regels voor compensatie wijken voor militaire terreinen en terreinen met een militair project af. Voor deze gebieden worden in de omgevingsverordening regels gesteld voor een tijdige compensatie van nadelige effecten op het NNN door terreinverharding en bouwactiviteiten.⁶⁶

Gebieden die niet onder het beschermingsregime van het NNN vallen

- *Zee, grote estuaria en daarmee verbonden wateren:*
 - *de territoriale wateren en de exclusieve economische zone van de Noordzee;*
 - *Waddenzee;*
 - *Eems, Dollard;*
 - *Westerschelde, Kanaal van Gent naar Terneuzen;*
 - *Oosterschelde, Kanaal door Zuid-Beveland;*
 - *Grevelingenmeer;*
 - *Volkerak-Zoommeer, Bathse Spuikanaal, Schelde-Rijnverbinding;*
 - *Hollandsch Diep, Haringvliet, Wantij, Vlij, Rietbaan, Strooppot;*
 - *Het IJsselmeer en daarmee verbonden wateren: IJsselmeer (met inbegrip van Ketelmeer en Zwarte Meer), Buiten-IJ, Markermeer (met inbegrip van Gouwzee en IJmeer), Randmeren (met inbegrip van Gooimeer, Eemmeer, Wolderwijd, Nijkerkernauw, Nuldermaw, Veluwemeer, Drontermeer en Vossemeer);*
- *De Rijn en daarmee verbonden wateren (uitenwaarden zijn uitgezonderd en vallen dus wel onder de bescherming):*
 - *Pannerdensch Kanaal, Nederrijn, Lek, Nieuwe Maas, Nieuwe Waterweg, Maasmond, Calandkanaal, Breediep, Hollandsche IJssel van Krimpen aan de IJssel tot de Waaierluis bij Gouda;*
 - *Beneden Merwede, Noord, Dordtsche Kil, Oude Maas, Spui;*
 - *Lekkanaal, Amsterdam-Rijnkanaal, Afgesloten IJ, Noordzeekanaal, Buitenhaven van IJmuiden;*
 - *Boven-Rijn, Bijlandsch Kanaal, Waal, Boven Merwede, Nieuwe Merwede;*
 - *de IJssel en daarmee verbonden wateren (uitenwaarden zijn uitgezonderd en vallen dus wel onder de bescherming):*
 - *IJssel;*
 - *Twentekanal;*
 - *Zwarte Water, Zwolle-IJsselkanaal;*
- *de Maas en daarmee verbonden wateren (uitenwaarden zijn uitgezonderd en vallen dus wel onder de bescherming):*
 - *Maas, Verbindingskanaal Bossche Veld, Afleidingskanaal Maastricht, Zuid-Willemsvaart (Limburgse tak), Bergsche Maas, Heusdensch Kanaal, Afgedamde Maas, Amer, Brabantse, Dordtsche en Sliedrechtse Biesbosch;*
 - *Julianakanaal, Lateraal kanaal, Maas-Waalkanaal, Kanaal van St. Andries;*
 - *Wilhelminakanaal, met inbegrip van de Amertak, Zuid-Willemsvaart (Brabantse tak), Máximakanaal, Kanaal Wessem-Nederweert.*
- *het Lauwersmeer;*
- *het Veerse meer;*
- *het Vuile Gat in het Haringvliet;*
- *de zeegeul naar het Haringvliet, genaamd het Slijkgat.*

⁶² Met uitzondering van Natura 2000-gebieden of gedeelten daarvan die zijn aangewezen in een algemene maatregel van bestuur (Omgevingsbesluit, Besluit kwaliteit leefomgeving, Besluit activiteiten leefomgeving, Besluit bouwwerken leefomgeving).

⁶³ Aangewezen in een algemene maatregel van bestuur (Omgevingsbesluit, Besluit kwaliteit leefomgeving, Besluit activiteiten leefomgeving, Besluit bouwwerken leefomgeving).

⁶⁴ art. 7.5 (toepassingsbereik), Besluit kwaliteit leefomgeving.

⁶⁵ art. 7.6 (aanwijzing en begrenzing natuurnetwerk Nederland), lid 2, Besluit kwaliteit leefomgeving.

⁶⁶ art. 7.8 (beschermingsregime), lid 3, en art. 9.3 (instructieregels voor natuurnetwerk Nederland), lid 2, Besluit kwaliteit leefomgeving.

Regels uit de Omgevingsverordening – Provincie Gelderland

Hoofdstuk 4 Regels over activiteiten in de leefomgeving

Afdeling 4.2 Activiteiten met betrekking tot natuur en landschap

Paragraaf 4.2.2 Activiteiten die houtopstanden betreffen

Artikel 4.9 (oogmerk maatwerkregels over houtopstand)

Deze paragraaf is opgenomen met het oog op:

- d. de natuurbescherming;
- e. de instandhouding van het bosareaal; of
- f. het beschermen van landschappelijke waarden.

Artikel 4.10 (melding vellen houtopstand)

In afwijking van artikel 11.126, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving:

- a. wordt het vellen van een houtopstand ten minste zes weken maar niet eerder dan een jaar voor het begin daarvan gemeld; en
- b. is de meldplicht niet van toepassing op degene:
 - 1. die minimaal 500 hectare bos of 500 hectare wegbeplanting beheert in de provincie Gelderland;
 - 2. die werkt volgens de bij ministeriële regeling aangewezen gedragscode; en
 - 3. die jaarlijks ter kennisgeving aan Gedeputeerde Staten een werkplan overlegt waarin de planning voor houtkap op perceelsniveau of het niveau van het wegtracé is opgenomen.

Artikel 4.11 (nadere invulling voorwaarden kapverbod)

Onder bijzondere natuurwaarden of landschappelijke waarden als bedoeld in artikel 11.128 van het Besluit activiteiten leefomgeving worden in ieder geval verstaan:

- a. een oude bosgroeiplaats;
- b. cultuurhistorisch waardevolle beplantingen; en
- c. beschermde natuurwaarden.

Artikel 4.12 (nadere invulling bosbouwkundig verantwoord herbeplanten)

- 1. Het op bosbouwkundig verantwoorde wijze herbeplanten als bedoeld in artikel 11.129, eerste lid, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voldoet aan de volgende eisen:
 - a. de oppervlakte van de herbeplanting is ten minste gelijk aan de gevelde of tenietgegane oppervlakte;
 - b. de boomsoorten van de herbeplanting zijn geschikt om, gelet op de bodemkwaliteit en waterhuishouding ter plaatse, uit te groeien tot een volwaardige en duurzame houtopstand;
 - c. door de keuze van de boomsoorten en de plantafstand wordt:
 - 1. binnen een periode van tien jaar een gesloten kronendak gerealiseerd; en
 - 2. een situatie gerealiseerd die op termijn leidt tot tenminste vergelijkbare ecologische en landschappelijke waarden in verhouding tot de gevelde of tenietgegane houtopstand;
 - d. de herbeplanting bestaat niet uit:
 - 3. soorten die een gevaar vormen voor de natuurlijke biodiversiteit ter plaatse; of
 - 4. tuinsoorten of sierheesters; en
 - e. in Natura 2000-gebieden heeft de herbeplanting geen nadelige gevolgen voor natuurlijke kenmerken en instandhoudingsdoelstellingen.
- 2. In afwijking van het eerste lid, onderdeel c, onder 1, geldt voor rijbeplanting een maximale plantafstand van 10 meter.

Afdeling 5.2 Instructieregels omgevingsplan: natuur

Paragraaf 5.2.1 Gelders natuurnetwerk

Artikel 5.4 (oogmerk instructieregels over het Gelders natuurnetwerk)

Deze paragraaf is opgenomen met het oog op de bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de oppervlakte, samenhang en kwaliteit van het Gelders natuurnetwerk.

Artikel 5.5 (beschermen kwaliteit Gelders natuurnetwerk)

1. Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties in het Gelders natuurnetwerk, wordt een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toegelaten als uit onderzoek blijkt dat die geen nadelige gevolgen kan hebben voor de oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Gelders natuurnetwerk als bedoeld in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone.
2. Er is geen sprake van nadelige gevolgen voor de oppervlakte als die in overeenstemming met de artikelen 5.12 tot en met 5.17 worden gecompenseerd:
 - a. in de nabijheid van het Gelders natuurnetwerk; of in het Gelders natuurnetwerk op gronden die op de
 - b. ambitiekaart bij het Natuurbeheerplan Provincie Gelderland zijn aangeduid met code N00.01.

Artikel 5.9 (beschermen zeldzame natuurbeheertypen)

Een omgevingsplan laat een activiteit of ontwikkeling binnen het Gelders natuurnetwerk die nadelige gevolgen kan hebben voor de natuurbeheertypen bron, gemaaid rietland, hoogveen, trilveen of zwak gebufferd ven niet toe.

Artikel 5.12 (fysieke natuurcompensatie)

Een omgevingsplan dat een activiteit of ontwikkeling met nadelige gevolgen voor de oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Gelders natuurnetwerk toelaat, bepaalt dat de nadelige gevolgen kunnen worden gecompenseerd door fysieke natuurcompensatie, als:

- a. de omvang van de fysieke natuurcompensatie gelijk is aan de oppervlakte van het aangetaste areaal, vermeerderd met de volgende toeslag:
 1. geen toeslag bij natuur met een ontwikkeltijd van vijf jaar of minder;
 2. 1/3e deel van de oppervlakte bij natuur met een ontwikkeltijd tussen de 5 en 25 jaar;
 3. 2/3e deel van de oppervlakte bij natuur met een ontwikkeltijd tussen 25 en 100 jaar; of
 4. een nader te bepalen oppervlakte bij natuur met een ontwikkeltijd van meer dan 100 jaar.
- b. de compensatie wordt uitgevoerd:
 1. in overeenstemming met bijlage Gelijkwaardige natuurbeheertypen;
 2. in overeenstemming met de ontwikkeltijd per natuurbeheertype genoemd in bijlage Ontwikkeltijd natuurbeheertypen; en
 3. in het Gelders natuurnetwerk op gronden die op de ambitiekaart bij het Natuurbeheerplan zijn aangeduid met code N00.01 of in de nabijheid van het Gelders natuurnetwerk.

Artikel 5.15 (onderzoek kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk)

1. Bij toepassing van artikel 5.5, eerste lid, bevat de toelichting bij het omgevingsplan een beschrijving van de resultaten van het onderzoek naar de te verwachten effecten van die activiteit of ontwikkeling op de oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Gelders natuurnetwerk.
2. In de beschrijving van de onderzoeksresultaten worden in ieder geval betrokken de in het gebied aanwezige:
 - a. actuele en potentiële natuurwaarden;
 - b. in het Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen beschermde soorten en soorten van nationale Rode lijsten; en
 - c. ecologische samenhang.
3. Voor zover de ontwikkeling of activiteit daar effect op kan hebben, wordt in de beschrijving van de onderzoeksresultaten betrokken de in het gebied aanwezige:

- a. kwaliteit van lucht, water en bodem;
- b. stilte, rust en duisternis; en
- c. landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische, bodemkundige waarden en het reliëf.

Artikel 5.16 (compensatieplan voor fysieke natuurcompensatie)

Bij toepassing van fysieke natuurcompensatie als bedoeld in artikel 5.12 bevat het omgevingsplan een compensatieplan dat in ieder geval inzicht geeft in:

- a. hoe verzekerd is dat de fysieke natuurcompensatie wordt uitgevoerd;
- b. hoe monitoring van en rapportage over de uitvoering van de fysieke natuurcompensatie plaatsvinden;
- c. hoe de natuur wordt ingericht en beheerd gedurende de ontwikkeltijd;
- d. de locatie waar de nadelige gevolgen voor de oppervlakte, samenhang of kwaliteit van het Gelders natuurnetwerk optreden; en
- e. de locatie waar wordt gecompenseerd.

Artikel 5.17 (planologische borging fysieke natuurcompensatie)

Als de locatie waar de fysieke natuurcompensatie plaatsvindt nog geen functie heeft die de natuurcompensatie mogelijk maakt, vindt de planologische verankering van fysieke natuurcompensatie plaats in hetzelfde of een gelijktijdig vast te stellen omgevingsplan als dat waarin de nieuwe activiteit of ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

Artikel 5.18 (borging uitvoering fysieke natuurcompensatie)

1. De uitvoering van de fysieke natuurcompensatie wordt verzekerd door het opnemen van een gebod of voorwaardelijke verplichting in het omgevingsplan dat de nieuwe activiteit of ontwikkeling mogelijk maakt.
2. Het gebod of de voorwaardelijke verplichting bepaalt dat:
 - a. alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van het omgevingsplan als de maatregelen overeenkomstig het compensatieplan worden uitgevoerd binnen een termijn van vijf jaar, of zo mogelijk een kortere termijn, na vaststelling van het omgevingsplan waarin de activiteit is toegelaten; en
 - b. de maatregelen overeenkomstig het compensatieplan in stand worden gehouden.
3. In afwijking van het tweede lid, onder a, geldt dat als op de locatie van de fysieke ingreep een beschermde inheemse diersoort of een soort, genoemd in de nationale Rode Lijsten, voorkomt, alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van het omgevingsplan nadat de maatregelen conform het compensatieplan zijn uitgevoerd.

Paragraaf 5.2.2 Groene ontwikkelingszone

Artikel 5.19 (oogmerk instructieregels over de Groene ontwikkelingszone)

Deze paragraaf is opgenomen met het oog op:

- a. het bevorderen van de samenhang tussen de natuurgebieden, waardoor het Gelders natuurnetwerk versterkt wordt; en
- b. het zoneren van de overgang tussen natuurfuncties en andere functies.

Artikel 5.20 (beschermen Groene ontwikkelingszone)

1. Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen de Groene ontwikkelingszone, laat het een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als uit onderzoek blijkt dat:
 - a. de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen, genoemd in bijlage Kernkwaliteiten Gelders natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone, per saldo en naar rato van de ingreep worden versterkt; en
 - b. de samenhang niet verloren gaat.
2. De versterking wordt bepaald aan de hand van de bijlage Versterking Groene ontwikkelingszone.

Artikel 5.22 (onderzoek kernkwaliteiten Groene ontwikkelingszone)

1. Bij toepassing van artikel 5.20 bevat de toelichting bij het omgevingsplan een beschrijving van de resultaten van het onderzoek naar de te verwachten effecten van die activiteit of ontwikkeling op de oppervlakte, samenhang en kwaliteit van de Groene ontwikkelingszone.
2. In de beschrijving van de onderzoeksresultaten worden in ieder geval betrokken de in het gebied aanwezige:
 - a. actuele en potentiële natuurwaarden;
 - b. in het Besluit activiteiten leefomgeving aangewezen beschermde soorten en soorten van nationale Rode lijsten; en
 - c. ecologische samenhang.
3. Voor zover de ontwikkeling of activiteit daar effect op kan hebben, wordt in de beschrijving van de onderzoeksresultaten betrokken de in het gebied aanwezige:
 - a. kwaliteit van water, bodem en lucht;
 - b. stilte, rust en duisternis; en
 - c. landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische, bodemkundige waarden en het reliëf.

Artikel 5.23 (versterkingsplan)

Als de Groene ontwikkelingszone wordt versterkt op grond van artikel 5.20, eerste lid, onderdeel a, bevat het omgevingsplan dat de activiteit of ontwikkeling mogelijk maakt een versterkingsplan, dat in ieder geval inzicht geeft in:

- a. hoe verzekerd is dat de versterking wordt uitgevoerd;
- b. hoe monitoring van en rapportage over de uitvoering van de versterking plaatsvinden;
- c. hoe de natuur wordt ingericht en beheerd gedurende de ontwikkeltijd;
- d. de locatie waar de nadelige gevolgen voor de oppervlakte, samenhang of kwaliteit van de Groene ontwikkelingszone optreden; en
- e. de locatie waarop de versterking plaatsvindt.

Artikel 5.24 (borging versterking)

Planologische verankering van de versterking vindt plaats in hetzelfde of een gelijktijdig vast te stellen omgevingsplan als waarin de nieuwe activiteit of ontwikkeling mogelijk wordt gemaakt.

Artikel 5.25 (borging uitvoering versterking)

1. De uitvoering van de versterking wordt verzekerd door het opnemen van een gebod of voorwaardelijke verplichting in het omgevingsplan dat de nieuwe activiteit of ontwikkeling mogelijk maakt.
2. Het gebod of de voorwaardelijke verplichting bepaalt dat:
 - a. alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van het omgevingsplan als de maatregelen overeenkomstig het versterkingsplan worden uitgevoerd binnen een termijn van vijf jaar, of zo mogelijk een kortere termijn, na vaststelling van het omgevingsplan waarin de activiteit is toegelaten; en
 - b. de maatregelen overeenkomstig het versterkingsplan in stand worden gehouden.
3. In afwijking van het tweede lid, onder a, geldt dat als op de locatie van de fysieke ingreep een beschermde inheemse diersoort of een soort, genoemd in de nationale Rode Lijsten, voorkomt, alleen gebruik kan worden gemaakt van de bouw- of gebruiksmogelijkheden van het omgevingsplan nadat de maatregelen conform het versterkingsplan zijn uitgevoerd.

Paragraaf 5.2.3 Ganzenrustgebied

Artikel 5.26 (oogmerk instructieregels over ganzenrustgebieden)

Deze paragraaf is opgenomen met het oog op de bescherming en instandhouding van rustgebieden voor overwinterende ganzen.

Artikel 5.27 (beschermen ganzenrustgebied)

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op een ganzenrustgebied, laat het een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als:

- a. de toelichting bij het omgevingsplan een beschrijving van de onderzoeksresultaten bevat waaruit blijkt dat de activiteit of ontwikkeling wordt verricht op een locatie waar de nadelige gevolgen voor de functie als rustgebied voor overwinterende ganzen zoveel mogelijk worden beperkt; en
- b. na het verrichten minimaal 500 hectare in het betreffende ganzenrustgebied overblijft.

Paragraaf 5.2.4 Weidevogelgebied

Artikel 5.28 (oogmerk instructieregels over weidevogelgebied)

Deze paragraaf is opgenomen met het oog op de bescherming en instandhouding van broedgebieden voor weidevogels.

Artikel 5.29 (beschermen weidevogelgebied)

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen een weidevogelgebied, laat het:

- a. een nieuwe windturbine of nieuw zonnepark niet toe; en
- b. een andere nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als de toelichting bij het omgevingsplan een beschrijving van de onderzoeksresultaten bevat waaruit blijkt dat de activiteit of ontwikkeling geen nadelige gevolgen kan hebben voor de functie als broedgebied voor weidevogels.

Paragraaf 5.2.5 Natte landnatuur

Artikel 5.30 (oogmerk instructieregels over natte landnatuur)

Deze paragraaf is opgenomen met het oog op de bescherming en instandhouding van natte landnatuur.

Artikel 5.31 (beschermen natte landnatuur)

Voor zover een omgevingsplan van toepassing is op locaties binnen een beschermingszone natte landnatuur, laat het een nieuwe activiteit of ontwikkeling alleen toe als de toelichting bij het omgevingsplan een beschrijving van de onderzoeksresultaten bevat waaruit blijkt dat dit geen significant nadelige gevolgen kan hebben voor de kwaliteit van de natte landnatuur.

Hoofdstuk 7 Procedures toezicht en handhaving

Afdeling 7.4 Maatwerkvoorschriften

Paragraaf 7.4.3 Maatwerkvoorschriften bij houtopstanden

Artikel 7.27 (beoordelingsregel maatwerkvoorschrift herbeplanting op andere grond)

1. Gedeputeerde Staten kunnen op grond van artikel 11.130, onder a, van het Besluit activiteiten leefomgeving bij maatwerkvoorschrift toestaan dat herbeplanting op andere grond plaatsvindt als:
 - a. de te vellen of tenietgegane houtopstand wordt vervangen door heide, schraalland, een poel of een biotoop voor bijzondere planten of dieren;
 - b. de te vellen of tenietgegane houtopstand gelegen is in een boskern, bestaande uit een aaneengesloten complex van houtopstanden met een oppervlakte van ten minste vijf hectare, en de herbeplanting op andere grond een uitbreiding van diezelfde boskern of een elders gelegen boskern van die omvang tot stand brengt;
 - c. de houtopstand geveld wordt of tenietgaat ter uitvoering van een ruimtelijke ingreep in overeenstemming met een onherroepelijk omgevingsplan, of
 - d. de herbeplanting op andere grond een gunstigere invloed heeft op het landschap dan herbeplanting op dezelfde grond.

2. Gedeputeerde Staten staan herbeplanting op andere grond niet toe als:
 - a. de andere grond is gelegen buiten de provincie Gelderland;
 - b. op de andere grond al sprake is van een verplichting tot herbeplanting, compensatie of mitigerende maatregelen op grond waarvan bomen worden aangeplant;
 - c. voor herbeplanting op de andere grond subsidie is aangevraagd voor de aanplant van houtopstanden;
 - d. de herbeplanting op andere grond een negatief effect heeft op de beschermde natuurwaarden en bijzondere landschappelijke waarden in het gebied waarin de andere grond is gelegen;
 - e. de gevelde of tenietgegane houtopstand een landschapselement betreft of een andere kleine houtopstand met een belangrijke ecologische of landschappelijke functie;
 - f. de gevelde of tenietgegane houtopstand bijdraagt aan de instandhoudingsdoelstellingen, bedoeld in de wet; of
 - g. de gevelde of tenietgegane houtopstand op een locatie stond waar:
 1. een oude bosgroeiplaats ligt; en
 2. het landgebruik sinds 1832 zonder onderbrekingen uit bos heeft bestaan.
3. De herbeplanting op andere grond vindt plaats door:
 - a. fysieke compensatie zo dicht mogelijk bij het aangetaste gebied; of
 - b. gebruik te maken van een compensatiepool als bedoeld in artikel 5.13, als:
 1. voldoende grond beschikbaar is als bedoeld in bijlage Compensatiepool Gelders natuurnetwerk;
 2. een nader te bepalen vergoeding aan de provincie wordt betaald; en
 3. de omvang van de tenietgegane houtopstand, inclusief eventuele hectaretoeslag, kleiner is dan 0,5 hectare.

Colofon

40304-1 NATUURTOETS
SPROK-STERRESCHANS-HETEREN
DEELTRAJECT ELDEN-HETEREN

KLANT
Waterschap Rivierenland

AUTEUR
WvO

PROJECTNUMMER
30175427

ONZE REFERENTIE
75M4N4RPRXSV-1263294971-11738:1.0

DATUM
31 januari 2025

STATUS
Definitief

GECONTROLEERD DOOR

VRIJGEGEVEN DOOR

HH
Senior Ecoloog

TS
Coördinator conditionering

Over Arcadis

Arcadis is de leidende wereldwijd opererende datagedreven duurzame ontwerp-, advies- en consultancyorganisatie op het gebied van de natuurlijke en gebouwde omgeving. Wij zijn met 36.000 architecten, data-analisten, ingenieurs, projectplanners, water- en duurzaamheidexperts. Onze gedeelde passie is: Improving quality of life. Toewijding aan de strategie 'accelerating a planet positive future' onderschrijft onze wereldwijde samenwerking met klanten en hoe we hen helpen met duurzame projectkeuzes. We combineren digitale met mensgerichte innovaties en omarmen toekomstgerichte vaardigheden op het gebied van milieu, energie, water, gebouwen, transport en infrastructuur. We werken vanuit meer dan dertig landen en rapporteerden in 2023 een bruto omzet van 5 miljard euro. www.arcadis.com

www.arcadis.com

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland

T [+31 \(0\)88 4261 261](tel:+3120884261261)